12 OCT 1956

God never answers the prayers of the arrogant, nor the prayers of those who bargain with Him
—Mahatma Gandhi.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903
Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

If we are prepared to sacrifice our lives for the cause, money is nothing.
—Mahatma Gandhi.

No. 38 —Vol. LIV. Friday, 5th October, 1956 REGISTERED AT THE G P O AS A NEWSPAPER. Price: SIX PENCE.

WEST WARNED AGAINST USING ECONOMIC OR POLITICAL PRESSURE AGAINST EGPYT

JOINT STATEMENT BY MR. NEHRU AND KING SAUD

New Delhi, Sept. 28.

IN a joint statement issued at the end of Mr. Nehru's goodwill visit to Saudi Arabia, the Indian Premier and King Saud have expressed the hope that there would be no recourse to political or economic pressure in dealing with the Suez question.

Such pressure, they have warned, would only retard a peaceful settlement and would have, besides, undesirable and far-reaching consequences.

The statement was simultaneously released in New Delhi and Riyadh today (Friday).

The two leaders said: "Both Saudi Arabia and India are deeply interested in a peaceful settlement of the dispute relating to the Suez maritime canal, which is a waterway of vital importance to their own economic wellbeing as also to that of many other countries in the world.

"There can be no settlement of the dispute by methods of conflict or by denial of the sovereign rights of Egypt over the Suez canal. The right of all countries to free navigation through the canal on payment of reasonable dues has been accepted. His Majesty the King and the Prime Minister are convinced that inspite of the difficulties and tensions that have arisen over this question it is possible to reach a settlement negotiated between the parties concerned without any derogation from Egyptian sovereignty and authority and maintaining the interests of other countries in unrestricted use of the canal as an open waterway.

The statement said: "His Majesty the King and the Prime Minister reiterate their resolve to work together in the common interests of their two countries and of peace, progress and freedom in the world."

It said the two leaders had considered recent developments in the international situation as well as the further growth of friendly relations between their two countries. They declared their adherence to the declaration made by the Bandung Conference "which laid down the principles which should govern international relations."

These principles included respect for fundamental human rights and purposes and the principles of the Charter of the United Nations; respect for the sovereignty of and territorial integrity of all nations; recognition of the equality of all races; abstention from intervention or interference in the internal affairs of another country and refraining from acts or threats of aggression or use of force against the territorial integrity or political independence of any country. —I.S.I.

AFRICAN MINER RISKED HIS LIFE TO SAVE EUROPEAN IN FALL

HARMONY, Sunday.—An African, Simano Putlane, to-day received the highest award of the gold mining industry for outstanding bravery when on July 6 he saved the life of the underground manager of the mine, Mr. Fransos, risking his own life to do so.

Putlane was presented with a golden hat at the Harmony Gold Mine by the vice-president of the Chamber of Mines, Mr. P. H. Anderson.

The underground manager and a mine captain, Mr. A. MacCrae, were carrying out an examination of an ore pass 170 feet long and dipping at 50 degrees.

They were accompanied by Putlane and another African.

As they neared the top of the ore pass the two Europeans were overcome by gas and the mine captain fell 100 feet.

When Mr. Fansos started to fall Simano caught hold of him and held him with one hand while holding on to a safety chain with his other hand for half an hour before help arrived.

Putlane was subjected to a great strain for he also was affected by the gas.

The other African ran for help and Putlane was alone with Mr. Fransos. When help finally arrived he was barely conscious.

Both Mr. Fransos and Putlane were taken to hospital, where they recovered.

The mine captain, Mr. A. Macrae, was taken to hospital in Johannesburg suffering from multiple injuries. He remained unconscious for ten days before he died.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The

New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS !

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

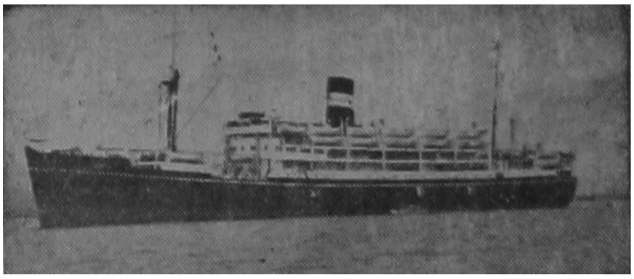

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 31st Oct. Sailing 5th Nov. 1956. For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 29th Nov. Sailing 4th Dec. 1956. For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£92—0—0
Second "	"	"	"	£60—15—0
Third Class Bunk				£31—10—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—18—0
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—6—0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 5TH OCTOBER, 1956

Motives Behind The Group Areas Act

THE recent proclamations of Group Areas in Johannesburg came as a shock. This should not have been so. Every injustice contained in them—the fact that they will uproot 100,000 non-Europeans and not a single European, that long-established middle-class Coloured communities like Albertville are to be transplanted and that Indians are to be expelled 20 miles out of the city—all these grievious injustices were implicit in the original Act.

The Group Areas Act was originally aimed particularly at our Indian population. It was the direct successor to a long line of Land Tenure laws which began with the old Transvaal Republic's law 3 of 1885 and ended with General Smuts's Asiatic Land Tenure Act of 1946. The purposes of these laws was to "peg" Indian penetration of European living areas and to restrict Indian trade. In 1929 a Natal M.P. asked Dr. Malan: "Whether under the repatriation agreement any of the Indian trading classes have taken advantage of the scheme? If it does not touch these classes, the scheme is no solution of the Asiatic problem." And many present proposals affecting Indians are justified by challenging their "divine right to trade" or their "unfair" share of trade licences.

All laws previous to 1950 merely sought to prevent further penetration. But the Nationalist Government intended something much more drastic. As long ago as 1925 Dr. Malan told Parliament that "the Indian is an alien element in the population and no solution of the question will be acceptable unless it results in a very considerable reduction of the Indian population in this country." And the Commission which prepared the Group Areas Act discussed "repatriation, and failing which, compulsory segregation with boycott to induce repatriation."

The Group Areas Act was passed in 1950. Its essence is simple. It recognises no established rights. Each locality calls for proposals for racial zoning. These are advertised, comments and objections invited, discussed at a public hearing of the Group Areas Board which then submits its recommendations privately to the Minister of the Interior. Finally, the Minister proclaims Group Areas.

This quasi-judicial procedure has been considerably curtailed since, in order to prevent time being "wasted" on proposals that the Board considers "fantastic, frivolous, obstructive or not in keeping with the spirit of the Act." But the really important point is that not even the original procedure—and much less the amended one—contains the normal safeguards against arbitrary injustice. After all the proposing and arguing, a Board appointed by the Minister makes secret recommendations to him. Neither it nor he need at any stage give reasons for their decisions and at no time can they be taken on appeal to the courts.

This had to be so, because the Act envisages such a tremendous invasion of the basic rights to home, livelihood etc. whose protection is one of the main functions of the courts and legal system. Even if, therefore, the Minister and the Board were angels, the temptation to yield to pressures, prejudice, electoral considerations and colour ideology would be irresistible. How it works out in practice very soon became evident from the proposals submitted by municipalities (especially on the Transvaal platteland) for their Indians. Without exception these were to be put out of town onto the vled, across the railway, on barren hillsides, next to sewage farms, over the spruit—anywhere no one else much wants to live and well away from the customers of those who run shops.

The purpose is to make it appear that the "demand" for total eviction comes from the local *volkswil*, thus relieving the Board and the Minister of most of the odium, But the extent to which it has, in fact, been centrally directed was revealed by counsel (now Mr. Acting Justice Hiemstra) for White River municipality on November 5th, 1954, when the Board was considering a counter-proposal allowing Indians to remain in a portion of the town: "After the *official* encouragement which municipalities have received to make the (total ejection) type of proposal, it is bewildering to see the Board gravely considering a proposal *completely at variance with that principle*...each of the other towns I have represented (and he represented many), the councils *have been led to believe* that the Indians will be removed to a place *outside*, whether it is bare veld or not...Is the impression which has been so widely fostered, *to the knowledge of the Board*, completely unfounded?"

In regard to the Indians, the purpose of those who conceived the Act is clear—by forcing "parasite to prey on parasite" to wreck their businesses, and thus oblige them to depart from the Union or become labourers. Though this partly derives from an exaggerated idea of the extent of Indian business (they own one-seventh as many shops as Europeans, i.e. in exactly their population ratio), it also reveals a more significant White prejudice—the dislike of any non-European who emerges from inferior status. As the Commission which prepared the 1946 Land Tenure Act reported: "Indian peasants and labourers fulfil a useful function, but the Indian of the more affluent class is a menace to white civilisation."

This prejudice is now operating the Group Areas procedure against Coloured. The particular offences of the Indians are the affluence of a few, the backing of a powerful state and their growing political awareness. This last is spreading among Coloureds, as the Nationalist bulldozer forces all non-Europeans to make common cause. While Coloureds have no particular external friend, they have more European friends here than the Indians. And although few Coloured are as rich as the very really wealthy Indians, they have their own particular source of offence to White South Africa—the fact that some are so fair that they are indistinguishable from Europeans, while their brothers and sisters may be indistinguishable from Africans.

This challenge to Nationalist racial theories—the possibility of a "bridge" between our racial castes—is partly met by racial classification which "demotes" the darkest Coloureds to the category of Africans and interposes a theoretically impassable barrier between the fairest Coloured and the swarthiest European. And, secondly, by compulsorily segregating all Coloureds in separate townships. In this aspect, the application of the Act to Coloureds illustrates both the inflexibility of the apartheid ideology, which can afford to permit no exception to the general rule that white and non-white are two quite distinct and separate species; and the way that absolute powers will be abused, if they happen to be available. For all over the Union, but particularly in the Cape, Europeans and Coloured have lived side by side and intermingled for generations without friction. In South End, Port Elizabeth, which (like Johannesburg's Western Areas) was a non European location before European suburbs surrounded and encroached into it, and all over the Cape Peninsula it is not the "uncivilised" non-white who has become a nuisance to the "civilised" white. The recent growth of racialism between Coloured and European has been almost wholly due to the increasing intolerance of the latter, and the opportunities now offered him under the Group Areas Act to remove his less fortunate neighbours.

And that is the tragic pattern now unfolding. In Durban originally 15,000 Europeans were to be moved. But public outcry has reduced this to 3,000 (about 2 per cent of the City's white population); while the City Council proposes to move about 120,000 Africans (80 per cent), 106,000 Indians (65 per cent); and 13,000 Coloureds (75 per cent). In Port Elizabeth the Council's proposals will move perhaps 2,000 Europeans (but more probably only a few hundred), 25,000 Africans (33 per cent), 5,000 Asiatics (100 per cent.) and 20,000 Coloureds (45 per cent). Firm proposals and reliable figures are lacking for the Cape Town proposals. But they will involve several hundred thousand Coloureds and many thousand more Europeans than anywhere else in the Union, because the existing residential pattern in the peninsula is so mixed.

In terms of money the comparison is no less one-sided. In Durban non-Europeans will lose properties worth some £25 millions against Europeans £2 million. Some of this discrepancy will be made up in cash, when the complicated procedure of the Group Areas Development Act comes into operation.

But a substantial injustice will always remain. Losses of goodwill and trade, for which no compensation is provided, will cost non-Europeans many millions more. For few other towns are reliable estimates available In Port Elizabeth Indians alone will lose £2 millions of property. the Chinese perhaps one million. In Rustenburg, one of the less drastic platteland towns, Indians

will exchange their properties worth over £250,000 for European properties worth £30,000, and will lose half their £100,000 gross income from trade. Both they and the Coloured community are being offered an area where the subsoil is so shifting that building societies will not advance loans.

Everywhere the pattern is the same—few Europeans are to move and those not far; large numbers of non-Europeans are to move towards the outskirts of the towns or beyond, further from their work, into undeveloped areas where they will have "God's own fresh air" and not much else, leaving behind their churches, mosques, schools, halls, shops, cinemas.

Whether it can all be done, even by a law outside the law like the Group Areas Act, is yet unproved. How long it will last before further expansion requires more mass moves is anyone's guess. But that it will be tried is certain—and that in itself condemns the civilisation for which we profess to stand.

Basutoland: A Bad Blunder

EVENTS have moved rather rapidly in Basutoland. The man whom the Basuto had refused to accept as Resident Commissioner is now in Basutoland. The British government has decided that it is more important (for it to avoid annoying a White government at Union Buildings) than respect the wishes of hundreds of thousands of the Basuto, who are not White people.

The Basuto have been saddled with a man on top in whom they have either limited or no confidence. They have made it clear that they have nothing against the man as a person. It is his associations; the fact that he is a South African which makes them feel extremely uncomfortable. And who would blame them if they feel thus towards a land where race is deified?

What does the future hold out in store for Basutoland now? If history in other colonial countries is any guide, Basutoland has taken the irrevocable step to strife forever until the people get their sovereign independence. It will be extremely difficult for the Basuto to co-operate with a man whom they knew to have very strong blood links with South Africa. He himself might be in sympathy with their aspirations—but the disturbing fact in Basuto eyes is that to accept a South African might in itself be construed as a softening of attitude towards incorporation.

Britain has blundered badly in deciding to force the new Resident Commissioner down the throats of the Basuto; that is imperialist arrogance in its worst form.

WORDS OF WISDOM

The only real use of books is to make a man think for himself. If a book will not set one thinking, it is not worth shelf-room.

—o—

If there is something of interest to you on every page of the daily paper—foreign news, home news, sports, the theatre, music, books, stock exchange—you are very much alive. Not only does this mean a continually enlarging curiosity, but it is the best form of insurance against old age.

—William Lyon Phelps,
Autobiography with letters. (Oxford.)

University Freedom "Must Be Complete Or It Is Useless

PROFESSOR T. W. THORNTON-WHITE, a senior member of the Capetown University Senate, said at a lunch hour meeting of students on Tuesday that if the freedom at the University of Cape Town was in any way weakened it would degenerate not into a second-class, but into a tenth-class university.

About 700 students crowded the hall to listen to five speakers discussing university apartheid.

Professor Thornton White said the ultimate analysis of the reputation of any university in the world depended on the intellectual integrity of both staff and student.

"You cannot possibly have intellectual honesty and intellectual integrity without intellectual freedom.

"Any university should be absolutely free to decide what it should think and what it should do—even if it wants to limit itself."

He said some universities in the world restricted their students on religious and political grounds

"These have not got intellectual honesty and intellectual integrity.

"Freedom has got to be either 100 per cent. freedom or it is useless.

"You are not being asked to believe in apartheid—that is a red herring. You are being asked to believe in university freedom."

Mr. N. Bromberger, a senior student, said: "Apartheid is seen as a final criterion of South African politics.

"It is a creeping process—segregation in trade unions, blood bank, interference with freedom of travel and passports.

"Now it is the universities that must be segregated to prevent the reading of wrong liberal ideas and education.

"We must realise with a jerk we are now involved in this creeping process.

"The very democratic framework of this country is being tampered with and democratic principles are being violated.

"Martin Luther took a stand and refused to budge. We must take a stand, oppose university apartheid and refuse to budge."—Sapa.

Liberal Party Of South Africa

National Executive Committee Meeting

AT the meeting of the National Executive Committee of the Liberal Party of South Africa held at Ladybrand O. F. S. over the week-end of September 22/23, representative of the four provincial Divisions of the Party were present.

Preliminary arrangements for the National Congress of the Party were completed. The Congress will take place in Cape Town on January 11, 12 and 13 next year.

The National Executive Committee agreed that the Party's newsletter CONTACT, should be enlarged as from the October issue and that this should be the first step towards establishing a Liberal Party newspaper.

Mr. Patrick Duncan the Party's newly-appointed National Organiser, will visit Johannesburg with Mr. Alan Paton during October. They will spend a week in the City raising funds and conducting recruting meetings. Mr. Duncan will then visit Natal for the Provincial Congress of the Party on October 27th and will return to the Transvaal for the Transvaal Provincial Congress on November 2nd and 3rd. During November, Mr. Duncan, Mr. Paton, and Mr. Brown will spend some time in the Western Cape consulting with local members of the Party.

Natal

In preparation for the provincial Congress, which is to be held in Pietermaritzburg on October 27th, all branches of the Party in Natal are holding meetings to prepare resolutions and to elect delegates. Meetings have already been held at Edendale and Greytown. Other meetings planned for the next few weeks are Kloof, October 1st; Verulam, Oct. 2nd.; Pietermaritzburg Oct. 3rd.; Winterton Oct. 4th. Other meetings are to be held at Charlestown, Kokstad, Stanger, Nottingham Rd and Pentrich. These meetings will be attended by the Provincial Secretary of the party, Mr. Peter Brown.

Cedric Wildman

It does not often happen that a young man retains the simplicity of single-minded youth up to the hour of death; nor that within a short span of less than thirty years should be realised a life which has a message far beyond the areas in which it was lived. Cedric Wildman was such a man: Let one who knew him speak—

CEDRIC WILDMAN was a farm labourer in England. He had a deep feeling that he must come to Africa—somehow. So he wrote,—and wrote, and then in 1951 he got aboard a ship and came to St. Faith's. He worked his passage, looking after pedigree bulls to be delivered to the farmers of South West Africa. He left the peace of the English country-side to enter the swirling troubled torrent that is Africa today.

He got off the train at Rusape at 3'o'clock one cold grey early morning, a small slight figure looking younger than his 24 years, but with a maturity of spirit far beyond them. He remained a labourer throughout, refusing to be other and refusing other than a labourer's wage—£3 a month and his food,—not wanting ever to be higher than the lowest. He did not smoke nor drink. He travelled sometimes, but then he 'hitch-hiked', or went 4th class on the train with an African friend. Conductors were suspicious, but in the end drew up their hands and left him to the company he sought.

He lived in his own little house, round with a grass-thatched roof, next to the farm manager, John Mutasa, whose close friend and loyal assistant he became. He was "one of the family", helping himself to his food waiting cooked by the fire in the little smoked kitchen, when he came in late at night; chopping the firewood for mayi, in spite of her indignation; playing chess with John when the work was done and losing and trying again. Mayi Mutasa was his 'mother' and the children were his devoted companions around his door. With a quick and discerning ear, he learnt to speak Shona as it is spoken, and observed the customs which go with it. He was accepted in every house, and was a friend to the lowliest who came to his door. Yet he talked with the highest,—of indigenous cattle with a Governor-General, of politics with an Archbishop,—as readily as he walked with those more lowly.

He worked from the ground level upwards, making sure of the foundations of every job to which he put his hand, and his hand ever took the hardest and dirtiest job for himself.

He was ever learning himself and giving of his knowledge to others,—his knowledge of farming and his knowledge of life together. He taught through example, telling nothing which he could not perform himself. He must master the difficult task himself before he could hand it on. His purpose in this? It was to help those who had least, by their own efforts, to attain to the higher standard of living which he knew that they could and should achieve. He was very jealous for this purpose; nothing must be spent or wasted which could contribute to it. If wages or bonus at the lowest level could be raised but by a shilling, it must be done; and yet the whole economy must run on a sound and rational basis, which the people must understand. He was not soft; he was as hard as nails. He kept his slight frame going with spasmodic swigs from the bottle of cod-liver-oil—and his own unyielding spirit. His sense of justice was stern, His love was as strong as it was tender.

He belonged to no religious denomination, though he was closely associated with the Society of Friends. He was a member of the Peace Pledge Union, believing that peace must be created through love and service, rather than war prevented by arms. He attended services in Church because he was a member of a community whose custom it was. He knew where he stood towards God, as a son to a Father, and Chist was his leader. The Gospels were his wisdom; the 'Sermon on the Mount' was his directive, literally to be lived in every sphere from his private life to national affairs.

A friend took him to Nyasaland for a needed holiday. On 21st August 1956, returning from Ncheu, they stopped by the Shire River. Below the thundering Murchison falls, the pool beckoned Cedric in to swim. He went. The foolishness of one who did not count himself? Or is his mission done, his present life fulfilled, and he is called beyond by impulse deeper than his own? The moving waters swelled him out into the tumbling cataract below the falls. They drew him under, and in their gaiety, their sternness and their love embraced the one who is their like.—G.C-B.

Thousands Cheer Nehru As He Arrives In Saudi Arabia

Three-Day Goodwill Visit

Riyadh, Sept. 26.

THOUSANDS of people gathered at the Riyadh airport gave Prime Minister Nehru a warm welcome when he arrived yesterday for a three-day goodwill visit to Saudi Arabia.

The crowds cheered and clapped as the Indian Premier stepped out of his plane and shouts went up of "Welcome to you, Prophet of Peace."

At Bahrein airport an hour earlier, hundreds of people collected at the airport and shouted "Marhaba Nehru Rassoul Al Salam" (Welcome Nehru Prophet of Peace). Among them were a large number of Arab women in purdah. Sitting in curtained trucks and shining cadillacs, they had a glimpse of Mr. Nehru from behind their veils as he came down the steps.

At Riyadh, Crown Prince Feisal, Prime Minister of Saudi Arabia, received Mr. Nehru. He introduced him to Saudi Arabian Ministers and other dignitaries. Mr. Nehru then inspected a guard of honour and took the salute as the national anthems of India and Saudi Arabia were played.

After this formal ceremony, Mr. Nehru left by car to pay a courtesy call on King Saud at his palace seven miles away. Seated by the side of the Crown Prince, drove in an open cadillac preceded by two red jeeps mounted with machine guns. Two other jeeps followed the Premier's car.

Thousands of people greeted the Indian Premier all along the seven-mile route from the airport to the palace which was decorated with arches and banners. Six outriders with screaming sirens accompanied the car.

At the palace, Mr. Nehru was received by King Saud. The entrance was lined by the Kings bodyguards.

On his arrival at Bahrein, Mr. Nehru was received by the Governor of the Eastern Province, Prince Saeed Ibn Jalvi, India's Minister in Saudi Arabia, Mr. V. K. Kidwai and local officials.

In a brief address of welcome, the Governor said the people of Saudi Arabia held Mr. Nehru in the highest esteem. "Saudi Arabian people know and recognise the good feelings of the Government and people of India towards Arabs and Muslims in general."

In his reply, Mr. Nehru said it was great joy to him to be for first time on the soil of Saudi Arabia. "It is an event I will remember all my life. I will remember it because of the cordiality which you have been gracious enough to extend to me.

"You have referred to peace and you have been good enough to say that I am king of the messengers of peace. May I say that in the world of today every intelligent person is messenger of peace."

He said one hoped that the overwhelming desire for peace all over the world would prevail and people would not have to face at any time anywhere the horror of war.

"From this land long ago the message of peace and brotherhood of man went out to distant parts of the world. To this land every year millions of people come for pilgrimage. I have also come here as a pilgrim in search of peace and friendship. I am sure I shall find it here in your hearts and minds"

"I have come here not only in my individual capacity, but as bearer of the greetings of the people of India to the people of Saudi Arabia. Last year it was our privilege and honour in India to welcome His Majesty the King of Saudi Arabia and this visit is still remembered by our people. I hope that the friendly relations existing between the people of this country and my country will become stronger and that we both will co-operate in the cause of peace."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade,
38 Market Street,
Cor. Diagonal & Market Sts.
Johannesburg, 'Phone 33-1654.

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

III—The Faith And The Church Of The Afrikaners

THE Afrikaners are Calvinists. For them the Bible is the Word of God, the whole Bible from Genesis 1 to Revelation 22. Their confession of faith is contained in the "Confession Belgica" and the "Dordt Articles of Faith. Predestination and election are the core of their faith. God had chosen the Boers to be the bearers of the Christian and white civilisation to South Africa.

A people which had so unmistakably been kept by the Hand of God must surely have received a special divine calling. When fear of the future comes into the heart of the Afrikaners "than we hide in the thought that the Almighty Creator will never let his people with such a special calling perish."

When Dominee Jon. Dreyer preached on the Day of the Covenant in 1952 on the text in Deuteronomy 7:6 "The Lord thy God hath chosen thee," words which were spoken to Israel by Moses, he compared, in a way familiar to the Afrikaners, the Afrikaner nation with Israel: "As Abram and as Israel lived in the midst of the gentile nations about them, so also our people. Here then is the task or one of the tasks which God has destined for our people. Election to a special task and a special calling: At the founding of the Christian Church a the southermost point of our land 300 years ago God let a new beginning be made to plant the banner of the cross here and to let it be borne into the hinterland of Africa. God did not chose Israel and plant them in the promised land for their own sakes but for the sake of the task which He had given his people. So God did not plant our nation as His people in South Africa on account of our righteousness and excellence in advance of other nations but because He had a task for us as a nation...By the grace of God the first battle of Blood River was on. That is why we are here and still exist as a nation. The second battle of Blood River has already started. The impi's of Dingaan are not backed by his induna's any more but possibly by leaders from overseas.

Who will gain the victory this time? On whom will our nation rely this time for victory? If not on God we will perish...Realising that we have been chosen by His mighty God to proclaim His mighty deeds we must not become proud but humble. The fact of election should not fill the chosen one with pride and make him pray like the Pharisse but should humble him in his own eyes and let him pray with the Publican.

Our election as a nation, yea, our every God-given privilege, lays a duty on us; our descent, our good and wealthy land, our talents. Let us take our task as a nation, prayerfully trusting Him, the God of our fathers, and fulfil it in the power and grace which He gives. And He, the Lord our God, will prosper us."

By

Ds. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

The bond between the life of Church and that of the nation is very strong. The Church has played an important, if not the most important, role in the history of South Africa. Not all the ministers are members of the National Party but, with a few exceptions, they support the National Party. Just how strong the unity of Church and nation is can be seen from the fact that during the war of 1939-1945 it was difficult to find ministers who were prepared to become Army Chaplains although 70 per cent of the troops spoke Afrikasns. The Nationalist Party was against South Africa participating in the war. Not all the members of the Church are members of the Nationalist Party. Quite a large number belong to Strauss' United Party (the Smuts Party but they have little influence in Church matters)

It is said that the Afrikaans Church control politics to a large extent. I am not so sure. During a conversation with a number of black intellectuals I asked whether the Church controlled the State or the State the Church. The most conflicting answers were given. Personally I do not think that the Church has a great influence on politics.

The political leaders do as they like and one would rather say, as Dr. Visser 't Hooft did after his visit to South Africa, that the Afrikaans Church are too inclined to accept the policy of the Government without criticism. A really independent and critical attitude of the Church hardly exists, to say nothing of a prophetic attitude. There is some truth in this view. One is so convinced of the immensely difficult task of the Government that you do not wish to hamper it. Yet I do not think that this view reflects the situation as a whole. On different occasions the Church has sounded a critical note. And I have been assured that there is a continual contract between the leaders of the Church and the Government where the former very often mention their objections to the policy of the latter. Nevertheless, it is true that Church, Government and Nationalist Party form quite a strong unity. It often happens therefore, that the calling of the Church and the calling of the nation are identified.

The migration from the rural areas to the large cities has confronted the Afrikaans Churces with problems which we in Holland also know but which have appeared in a much more direct form in South Africa on account of the swift and dynamic economic development. The Dutch Reformed Church published a very detailed and valuable paper on the subject in 1947, entitled: "Church and City." The Church used to be a farmar's church. Now it has been placed in a completely new situation as a result of the migration of many thousands of its members to the cities. The patriarchal way of life was a feature of the farming people. The distance between the pious farming community in the secluded country and the cosmopolitan cities is indeed very great. It is the distance between the Karroo and Johannesburg. To which must be added the fact that the influence of the cities on the farm life is much greater than vice versa. The search for wealth, the moral views on luxury and the love of ease, the passion for sport and gambling, deceit and exploitation infiltrate the rural areas. A new view on the Church, religion and the Sabbath arose. The virtue and simplicity of family life, the traditional hospitality, neighbourly love and confidence became questionable. When one realises that the characteristic features of the Dutch Refromed Church have their roots in its rural background for a few centuries the Church was isolated from life—then one understands something of the great difficulties by which his Church is confronted today.

Regarding its relation to the English Churches there used to be continous contact. The Afrikaans Churches were also represented in the Christian Council of South Africa. During the last years, however, the tension became so great that the co-operation was ended. It is certainly not only the fault of the Afrikaans Churches. Nevertheless, the fact is to be regretted.

The English Protestant Churches are much more splintered than those of the Afrikaners. The five most important Churches comprise 28 per cent of the white population: the Anglicans, the Methodists, the Presbyterians, the Baptists and the Congregationalists.

One should not forget that up till now we have only spoken of the white Christians. If we include the non-white Christians in our vision then the relations become completely different. About twice as many Whites are members of the Churches of the Afrikaners than of all the other Churches combined. But there are about nine times as many Bantu and twice as many Coloureds in all the other Churches than of the Afrikaners; which means that the Churches of the Afrikaners have the most influence in the world of the Whites and the English Churches have the most influence in the world of the non-whites. Vice versa the non-Whites have the greatest influence in the English speaking Churches. There are probably hundreds of different Negro Churches. Reasons for these divisions must be sought in personal ambition and jealousy, the desire to combine Christianity with the primitive belief of the

Negroes and the growing nationalism which demands a separate and independent ecclesiastical organisation. The forming of one generation and united Bantu Church has been proposed The reason was the further development of the Bantu required unity. The leaders of the most important Bantu Churches rejected the proposal. They do not want the unity of the Church for the sake of worldly motives. And they regarded it as important that Christians of different races should be united in Christian fellowship as far as possible.

Among the black Christians there are thus very conflicting tendencies. The Roman Catholic Church comprises 5 per cent of the white population and has a large non-white membership.

Chapter 4 analyses the tensions between Boer and Briton. This chapter is omitted in order to give more space for extracts from chapter 5.

5–The Fatal Policy Of Apartheid

South Africa is the land of apartheid.

Everyone who visits South Africa is struck by the separation of Whites and Blacks. The trains have separate saloons, the stations have separate entrances and exits, the post offices have separate counters for Whites and Blacks. In most cities there are separate buses for the Whites and—if any—separate buses for the Blacks. In the parks the benches have notices: Europeans Only! The Blacks work in the mines and the factories, on the farms and in the homes. They do not live in the cities. They live in locations outside the city and in the compounds on the mines. The higher posts are reserved for the Whites. The Blacks are labourers who cannot rise higher than a certain level while their wages are much lower than those of the White labourers. A small number of Blacks have studied at Universities, but they are not given a place in society of the Whites... Thus I would be able to fill pages.

With regard to the Indians and Coloureds the relations are slightly different but with them apartheid is also the predominating reality. The present Government wants to extend apartheid to all spheres and to every extreme.

A Hollander who cannot forget the German occupation and remembers the notices "Jews Forbidden" has the feeling, from the time he sets foot in South Africa, that something is wrong here. Afrikaners never stop saying that apartheid between Whites and Blacks in South Africa has a completely different background than the anti-Semitism of the Nazis and that after a long enough stay in South Africa and with a better knowledge of the relations one accepts apartheid as it is applied there because it is the best and only solution not only for the Whites but also for the Blacks.

Meanwhile no Afrikaner can deny that apartheid is being discussed and not only in the outside world. In South Africa itself it is being discussed. I could not lay my hands on a newspaper—whether it was an English or an Afrikaans newspaper in which I did not read news or articles on the struggle over apartheid.

Especially during the weeks when the debates in Parliament were chiefly concerned with two questions: the question whether South Africa should in the future become a Republic and the question concerning the policy of apartheid of the Government, the discussions were passionate and fierce. They were conducted by the representatives of the Nationalist Party on the one hand and those of the United Party, the Labour Party and the Natives on the other. The editors of the different newspapers have no less to say. I cannot escape the impression that apartheid threatens to become an ideology and an obsession for many in South Africa That would certainly not have been the case if it had been an obvious and self-evident matter or if there had been unanimity along the whole line. That is not the case and one can be sure that the discussions will for the time being not stop.

In Holland, of course, I had heard and read a lot about apartheid in South Africa. I did not, however, have a clear conception of the background and meaning of the policy of apartheid. During the months I spent in South Africa I have learnt much, not only through all kinds of literature which cannot be easily obtained in Holland, but also through many conversations with the Whites as well as non-Whites.

Now life presents one with experiences which make a deep impression. Such an experience was my first concrete contact with the question of apartheid. It was an experience on the second day of my stay in South Africa. My host had to meet two friends at the station in Johannesburg: a White lady and a Black minister, a Bantu-parson. My host would keep a look-out for the White lady, I for the Black colleague. I found him quite easily. The meeting was hearty and we were deep in conversation when my host arrived with the White lady. I never gave apartheid a thought. But suddenly its full reality was forced upon me. We could not leave the station together. The three Whites went to the left and my Black colleague went to the right. Because the exit for the Whites was to the left and that for the non-Whites to the right. And about five minutes later we met again outside the station.

(To be continued)

Readers' Views

Science Bows Its Head To Politics Over Blood Labels

To the Editor of 'The Star.'

SIR,—I was surprised to read in 'The Star' on September 8 that a body of scientific men constituting the South African Medical Council can succumb to the apartheid mania. That they should agree to the principle of labelling "black" and "white" blood, makes the medical profession of this country the laughing stock of the world.

One can imagine a Nationalist father of a bleeding child refusing the administration of a life-saving blood transfusion in the event of only "black' blood being available owing to excessive demands on the supply of "white" blood.

What makes the situation more ludicrous is the scientific fact that the donor's cells do not survive in the patient for longer than 70 to 100 days; after this period none of the transfused cells is found in the patient.

What of the sera and antisera that are used in the treatment and prevention of disease? Apparently it is better to be injected with the serum of a monkey or a horse than that of a human whose pigment layer of his skin is not more than one cell in thickness.

No, sir, it is a sorry day for this country when science bows its head to politics.

SOUTH AFRICAN SURGEON.

• •

Black, White, Yellow, Red And Blue Blood

To the Editor, 'Rand Daily Mail.'

SIR,—Some "hot-bloods" cold-bloodedly suggest that blood banks should mark all stocks of European blood with white labels and those of Africans' blood with black labels, That is not a bad idea. but I still believe that black hens also lay white eggs.

Why not make a bloody good job of it and add yellow labels for Eastern races, blue labels for nobility and red labels for Communists.

The white labels could also be marked clearly "A" for Afrikaans and "E" for English, and the various coloured labels (including the black and white) should be further subdivided into either "M" for male or "F" for female. The age group is also very important, and should I personally at any time be in urgent need of a transfusion, I would object most vehemently to receiving in my hardened arteries the blood of for instance a Rock-'n-Roll teenager, I would rather have a monkey-gland injection.

Persons with a bad criminal record should be prohibited by law from donating their blood altogether, even if completely drained and refilled.

Then again a distinction could be drawn between the blood donated by Roman Catholics, atheists, Dutch Reformed, Methodists, Buddhists and Mohammedans.

WHITE CORPUSCLE.

"Distins-Sagseeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distins-Sagseeds Ltd., P.O. Box 1060, Johannesburg.

Dr. Sarvapalli Radhakrishnan

A Biographical Sketch Of India's Vice-President

HISTORY provides few instances of philosophers rising to positions of great responsibility in the Government of a country. Dr. Sarvapalli Radhakrishnan is such an exception. He is Vice-President of a Republic of 360 millions and one of the greatest living thinkers.

Born on September 5, 1888 in an orthodox Hindu family at Tirutani in South India, which is even today a centre of religious pilgrimage, he studied in Christian missionary institutions for 12 years.

As a young student of 17 in the Madras Christian College, he chose the difficult subject of philosophy for his degree. Very soon he developed a deep love for Indian philosophy and for his M.A. he wrote a thesis on "The Ethics of the Vedanta," a work which was highly commended by his teachers.

From 1909 to 1917, he taught philosophy in the Madras Presidency College. He was then appointed Professor of Philosophy in the Mysore University. Here, he wrote his first two major works—"The Philosophy of Rabindranath Tagore" and "The Reign of Religion in Contemporary Philosophy."

From 1921 to 1931, Dr. Radhakrishnan occupied the Chair of Philosophy at Calcutta University. It was during this time that he published his monumental work in two volumes entitled "Indian Philosophy," constituting the first account of the different phases of philosophical development in India from 3,000 B.C. This work, his magnum opus, helped the spread of a knowledge and understanding of Indian philosophy throughout the world and enabled the subject to be included in the curricula of universities for systematic and formal study.

Two other works followed—"An Idealist View of Life" and Eastern Religions and Western Thought." The first was a collection of the Hibbert Lectures delivered by him at the Universities of London and Manchester in 1929. The second was based on lectures delivered during 1936-1938 at Oxford, where he had been appointed to the Spalding Professorship of Eastern Religions and Ethics, the first Indian to occupy a chair at that University. These two books created a stir among the philosophers of the West.

His international renown won him nomination to the League of Nations Committee for Intellectual Co-operation in 1931. In the same year he became Vice-Chancellor of the Andhra University. Later in the thirties came another rare honour the Fellowship of the British Academy. It was on the occasion of his election to it that he delivered his celebrated address on the Buddha—an address hailed as the exposition of the master mind by another. In 1939, he became Vice-Chancellor of the Banaras Hindu University. In 1944, at the invitation of the Chinese Government, he delivered a series of lectures in China which were later published as a book under the title, 'India and China.'

After the War were published "Religion and Society," embodying his Kamala Lectures to the Calcutta University, and "The Bhagavad Gita," one of the most widely read commentaries on this sacred text. It was in "Religion and Society" that he paid his prophetic tribute to Mahatma Gandhi—that Gandhi would some day throw away his life "to give his people life."

More recently Radhakrishnan has returned to the theme of a mutual perception of Eastern and Western philosophies in his "East and West: Some Reflections," which embodies the lectures he delivered at the McGill University in Canada. Among the writings on Radhakrishnan and his work the most well-known, and perhaps the most exhaustive, are the collection of essays presented in his honour on his 60th birthday and the volume on him in the American series 'Library of Living Philosophers.'

Among the universities that have conferred honorary doctorates on him are Oxford, Cambridge, London, Columbia, Harvard, McGill, Rome, Buenos Aires, Ceylon and several in India.

In 1946 Radhakrishnan went on a lecture tour of the United States. In the same year he led the Indian delegation to the first conference of UNESCO, on whose Executive Board he has served since.

In 1949 he was appointed India's Ambassador to the Soviet Union. His ability, frankness and obvious love of peace made a deep impression in Moscow.

In May 1952, Dr. Radhakrishnan was elected Vice-President of India. In that capacity he is also President of the Rajya Sabha—the Upper House of the Indian Parliament.

This great thinker leads a life of extreme simplicity. A vegetarian, non-smoker and tee-totaller, his favourite pastime is reading and writing. He spends most of his spare time with his family. He likes cricket and often tries his hand at the game while playing with his grandchildren, whose company he particularly loves. He is a man of great personal charm and wit. And he is one most felicitous and forceful speakers known to the English-speaking world.

Dr. Radhakrishnan has done more than any other living philosopher to bring the East and the West closer. He is the protagonist of an intellectual synthesis for the formation of a world philosophy.—ISI.

"Face Lift" For Muslim Cemetery

THE Hon. Secretary of Anjuman Esha-Tul-Islam Mr. E. Emamally reports that he with Mr A. S. Kajee and A. D. Ally met the Parks, Recreation and Beaches Committee of the City Council in a deputation on the 6th September.

Mr. A. S. Kajee led the deputation and asked the City Council to provide for material to build a suitable brick wall surrounding the Muslim Cemetery in Brook Street, Durban and suggested that the Muslim community will be prepared to bear the cost of labour, but insisted that the entire material required for the building of this wall should be supplied by the City Council.

Amongst other suggestions which were made was another that a new gate be provided because on Festive occasions and religious nights the congestion at the main entrance is so great that people have to que up thus causing hardships. Mr. Kajee also asked that 6 flood-lights be provided in the Cemetery because during night burials and also on festive nights the community has to undergo hardships owing to darkness.

Mr. Kajee complained that the foot paths in the Cemetery were built of broken and old bricks and also are not macadamised and asked for better foot-paths to be provided. He also asked that a special room be provided where the spades, shovels, watering cans and other requirements could be kept safely under lock.

Mr. Kajee stressed the point that by the City Council providing the above it will not only add to the beauty of the City but will also be doing something respectable for the dead ones who cannot speak for themselves.

The deputation was given a satisfactory hearing and has been promised a careful and sympathetic consideration.

Exchange Of Paintings Between Japanese And French Miners

Japanese miners are offering to exchange watercolour and oil painting with miners in France. The proposal, announced by the International Confederation of Free Trade Unions, came principally from miners in the Hokkaido region of Japan, who hope that such exchanges will promote friendship between workers in the two countries. The ICFTU has promised to arrange shipment of paintings from France to Japan.—UNESCO.

Book Review

'Africa South': A New Magazine

A NEW magazine 'Africa South', published from Capetown, has just come on the market. The magazine is in many ways unique—unique in the sense that it approaches the problems of our country with that breadth of tolerance in which lies the only hope of salvation for a multi-racial society like ours in this country.

'Africa South' is a serious magazine; serious in the best sense of the word. Within the pages of its first number can be found the ideals adhered to by people in virtually all the main schools of political thought in South Africa. All are placed side by side, very often by recognised authorities in a way which goes farther than merely recognise their exponents right to believe in their validity; but which poses the vitally important question of their compatibility. We have reached the stage in our national growth as a country when we need to ask ourselves whether or not certain outlooks and habits developed at certain periods in our history are compatible with the needs of our times. Going through the pages of 'Africa South" enables each individual reader to answer this question for himself or herself. Even if this were the only reason for publishing 'Africa South' its existence would be something every South African who loves his country would welcome with both hands.

But then there is a second, also important reason why we strongly commend the magazine. The contributors are drawn from both sides of the colour line and from many walks of life. This enables 'Africa South' to give a truly representative picture of South African life and thought at present as well as reveal to the world the wealth of talent and wisdom which lie hidden in very many of our peoples. Incidentally, the quality of the thinking brought out in the journal should draw atttention to the fact that apartheid and similar doctrines based on race discrimination are stupid also because they deny the country the benefits of having all its finest brains being used for purposes of creating a better future and present for all concerned.

'Africa South' is a commendable experiment not only in race co-operation but in encouraging the races to think together; that is, to do a job together to create a better world for themselves. The three shillings and ninepence the reader spends on a copy is about the best investment that every good South African can make.—**J.K.N.**

Things In General

Plan To Build A Memorial For Two Great Women In India

THE President of the All-India Women's Association, Mrs. L. Menon, has announced in New Delhi that a memorial is being planned to perpetuate the memory of the late Mrs. Sarojini Naidu and Margaret Cousins Mrs. Naidu was a well known Indian poetess and was also a member of the Congress. She was the first lady Governor in India.

The memorial will consist of a large hall, a library in which books written by the women of the world will be kept and an international hostel in which women from overseas who desire to study the life of Indian women can live.

Another hostel is to be built for young girls who work in towns and theatres for children in several large cities of India. This project is estimated to cost approximately £100,000.

The collection of this Fund has begun and Mrs. Menon, President of the All India Women's Association is expected to travel to East Africa to collect there.

If any of our readers desire to send contributions to this fund they are requested to send it to Mrs L. Menon, President All India Women's Association, New Delhi, India.

Apartheid In Blood To Be Debated

"Blood apartheid"—the labelling of "Black" and "White" blood used for transfusion—is likely to be discussed at the next session of Parliament, which begins in January. Medical experts expect the debate to be a heated one. The Government propose in draft regulations for the control of blood transfusion services that blood from non-Europeans should bear a black label to prevent the possibility of its being transfused into a European patient.

These draft regulations form part of an amendment to the Medical, Dental and Pharmacy Act which will have to be passed by Parliament before they can be promulgated.

Parliament began discussing the amendment at its last session but became bogged down on the question of whether doctors should be allowed to dispense medicines—a subject which forms part of the amendment. The debate on the amendment was postponed until the next session.

Derisive Remarks About Women Banned

Derisive remarks about women, and particularly about women Ministers, have been banned in India's Parliament.

The step follows remarks made by a member of Congress, Mr. Thadhurdas Bhargava, who accused the woman Health Minister, Rajkumari Amrit Kaur, of failing to protect the interests of refugees being evicted for their houses to be demolished.

"Aurat hakim, ghazab Khuda," he added in Urdu—"When a woman is administrator, God help the people."

The Minister, Rajkumari Amrit Kaur, protested and brought the remark to the notice of the Speaker, who promptly banned such comments for the future.—Sapa-Reuter.

UNESCO Sends Swedish Research Engineer To Calcutta University

Students of electronics at Calcutta's Institute of Radio Physics and Electrionics will have an instructor this year a research engineer of long practical industrial experience. He is Herbert Steyskal, appointed by Unesco to teach electronic science and to aid in research development at the University of Calcutta in co-operation with Indian educational authorities. His work for Unesco is part of the United Nations world programme of technical assistance.

A Swedish citizen, born and educated in Vienna, Mr. Steyskal has done research work in electronic engineering in Vienna and Berlin. He received a degree of Doctor of Engineering Sciences from the University of Technology of Danzig in 1942. For the past eight years he has been on the research staff of Swedens's Research Institute of Fational Defence at Stockholm where he specialized in the development of microwave tubes.

At Calcutta he will give basic instruction on the building of electronic tubes and in the planning of experiment work to post-graduate students in science and technology.—UNESCO.

Cape African Teachers Sue The Native Affairs Dept.

THERE are several developments in the court action being instituted in challenging the dismissal of quite a number of African teachers by the Bantu School Boards under the Native Affairs Department. When some members of the Cape African Teachers' Association were dismissed from their posts as teachers without any reasons being given by the Bantu School Boards, the Association decided to test the validity of this action in the courts of law. Upon the introduction of the system of "bantuised" education for the Africans, the CATA, excersing its democratic right of free and open criticism, came out uncompromisingly against the violation of universally accepted principles of education embodied in the so-called "Bantu Education." This Association rejected all ideas of inferiority and the introduction of racial politics into education; they stood for free, compulsory, and democratic education for all in South Africa, irrespective of race, colour, or creed. It was in defence of these principles that the CATA decided to challenge these dismissals.

The hearing of the case has been set down for the 18th October, 1956 if unopposed, or for the 25th October if opposed, in the Supreme Court, Grahamstown; the Secretary for Native Affairs and the Bantu School Boards are being sued. Two applications are being made, and these will be heard simultaneously. The men involved are: Mr. L. L. Sihlali a former teacher of Butterworth, and Mr. A. X. Mangcu, a former teacher of Glen Grey.

In an interview the General Secretary of CATA said: "While acknowledging with thanks previous donations to the CATA Legal Defence Fund, we are again appealing for contributions from our supporters and the general public. The case is costing hundreds of pounds, and this is a heavy drain on our resources. In this, we are not unmindful of the great hardship the people and the teachers have to bear. We hope many will give freely and generously."

All contributions to be sent to Mr. Z. K. MZIMBA, General Secretary, CATA, P.O. Nobantu, Umtata, C.P.

Fund For Manilal Gandhi Memorial And Permanent Maintenance of Phoenix Settlement

Previously acknowledged	645	0	0
E. M. Essa (Pty) Ltd.	105	0	0
H. G. Bava & Co.	105	0	0
Mrs. H. K. Gokal	210	0	0
Master Bros.	210	0	0
B. S. Singh & W. S. Singh	251	0	0
V. M. Ghelani & Co.	51	0	0
Ramji Stores	35	0	0
M Premjee & Sons	51	0	0
Total	£1663	0	0

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"......In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Wit And Humour

They were discussing a certain club member, known for his opinions.

"Well," summed up one man "I'll say this about him. He might have typhoid and recover; he might have pneumonia and recover; he might have cerebral meningitis and recover; he might have yellow fever and he'd recover! But—if he ever had lockjaw, I tell you he'd burst!"

—o—

"You seem very quiet to-night, dear!" commented a pretty girl, "Are—are you sure you love me?"

"Love you!" Zoland exclaimed. "Good Heavens, darling, when we were saying good-bye at the gate last night your dog bit a piece out of my leg, and I didn't even notice it until I got home."

—o—

The door of the Henpecked Club burst open one evening and a very large woman entered. She stormed over to a meek-looking man and grabbed him by his collar.

"Come on out, you beast! You're not henpecked!"

—o—

A Scotsman had to send an urgent telegram, and not wishing to send more money than necessary wrote like this: "Bruises is hurt, erased afford erected analysis hurt too infectious dead."

The Scotsman who received it immediately decoded it as: "Bruce is hurt. He raced a Ford. He wrecked it and Alice is hurt too. In fact she is dead."

—o—

A canny Scot was engaged in an argument with the conductor as to whether the fare was to be five or ten cents. Finally the disgusted conductor picked up the Scot's suitcase and tossed it off the train just as they were crossing a long bridge.

"Hoot, mon," screamed Sandy, "first you try to rob me and now you have drowned my little boy!"

—o—

A wealthy broker sought admission to the pearly gates.

"Who are you?" asked St. Peter.

"I'm a Wall St. Broker."

"What have you done that entitles you to permission?".

"Well, I saw a decrepit woman on Broadway the other day and gave her two cents."

"Gabriel, is that on the records?"

"Yes, Saint Peter."

"What else have you done?"

"Well, I crossed the Brooklyn Bridge the other night and met a newspaper boy half frozen to death and gave him a penny."

"Gabriel, is that on the records?"

"Yes, Saint Peter."

"What else have you done?"

"That's all I can think of."

"What do you think we ought to do with this guy, Gabriel?"

"Give him back his three cents and tell him to go to hell."

—o—

"You should be more careful to pull your shades at night; I saw you kiss your wife last night."

"Ha, ha, ha, the jokes on you; I wasn't home last night."

Daffy Definitions

BACHELOR: A man with no ties except those that need cleaning.

CHIVALRY: The attitude of a man toward somebody else's wife.

BIGAMIST: A person who's taken one too many.

COWARD: One who when trouble threatens thinks with his legs.

GAG WRITER: A person who has a good memory and hopes other people haven't.

COCKTAIL PARTY: Where a handful gather for a snootful and an earful.

DIPLOMAT: A fellow who can tell you to go to hell so tactfully that you look forward to the trip.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING
CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
&
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGYAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155|7 Warwick Avenue
DURBAN.

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P.Bag, Durban, Natal.

Dewali Greeting Cards In Latest Designs

Film Star Printed Cards 12 poses	...	4 3	Per Doz.
Religious Printed Cards 4 "	...	4 3	"
Cheque Books in English Only		1s. 3d. & 2s. 3d.	Each
Film Star Post Cards Real Photos (Tinted)		1s.	Each
Technicolour Extra Large Photos (Tinted)		1s. 3d.	Each
Religious Folder Cards Real Photograph (Medium) Plain		9/6	doz.
" " " " " " Tinted		12/6	"
" " " " " (Large) Plain		18/6	"
" " " " " " Tinted		24/6	"

Real Photo Aum, Namesta, Nehru, Rajendra Prasad, Gandhiji and Nehru, Gandhiji's Life and Gurumantra: Medium 9/6, Large 18/6 per dozen.

Floral Cards in Real Photo Tinted Medium 12/6 & large 18/6 doz.

Film Star Medium Folder Cards Plain	... ...	9s. 6d.	per doz
" " " " " Tinted	... ...	12s. 6d.	" "
Romantic Cards in 20 poses "	... ...	18s. 6d.	" "
De Luxe Extra Large Plain " "	... ...	18s. 6d.	" "
De-Luxe Extra Large Tinted ...	... ...	24s. 6d.	" "

Floral Hankies 2/6 Each. Film Star Hankies 2/6 Each.

C.O.D. Charges 2s Extra. Postage Free.

Obtainable At Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

FOR RUBBER STAMPS AND PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006 TELEGRAPHIC ADDRESS

P.O. BOX 2762 "QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927

INDIAN FILMSTAR BOOKS

STAR PORTRAIT : Full-page photographs and biographical sketches of 20 Indian Filmstars.	5s.	0d.
FILMVOICE ALBUM : Photographs and biographical shorts of stars, directors, play-backs etc.	3s.	3d.
STAR'S [illegible] : Photographic biography of Filmstar Nargis	3s.	0d.
STAR'S PROFILE : Photographic biography of India's top Filmstar Nimi	6s.	0d.

All Four Books: 16 Shillings Per Set.

Send your order with proper remittance :

H. P. VASWANI,

91 BHULABHAI DESAI ROAD,

BOMBAY, INDIA.

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection. It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

44 9558 I

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at Phoenix Natal.

ઈન્ડીયન
ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

★
તોફાનમાં જે સુકાની સુકાન પર કાબુ રાખી શકે છે, તે સહી સલામત રહે છે. તેવી જ રીતે ચિત્તની અશાંતિમાં જે રામનામનો આશ્રય લે છે, તે જીતી જાય છે.
—ગાંધીજી.
★

★
અપરિગ્રહનો અર્થ એ છે કે, આપણને જેની આજે જરૂર નથી તેવી કોઇ ચીજનો આપણે સંગ્રહ ન કરીએ.
—ગાંધીજી.
★

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૩૮ | તા. ૫ અક્ટોબર, ૧૯૫૬. | છુટક નકલ પે. ૬

મુનીશ્રી સંતબાલજીનો સંદેશો

સુશીલા ગાંધી

ડરબનના હીંદુ મહિલા મંડળના રૌપ્ય મહોત્સવ પ્રસંગે મુનિશ્રી સંતબાલજી મહારાજ પાસે મહીલા મંડળ વતી સંદેશાની વિનતી કરતો પત્ર મેં લખ્યો હતો. તેના જવાબમાં તેઓએ સંદેશો પાઠવ્યો હતો અને મારા પત્રમાં ટીકા કરતાં જણાવ્યું હતું કે:

"મને હીંદુ શબ્દ "મહીલા મંડળ" સાથે નથી ગમ્યો; આપણને તો ભારતનાં માનવીઓને બાપુએ એજ ઋષિ મુનિઓના ઉપદેશ અન્વયે શીખ આપીજ છે કે, "હીંદુ મુસ્લીમ ભાઇ ભાઇ" આથી મારી વિનતી છે કે એ નામમાંથી હિંદુ શબ્દ નીકળી જાય."

મેં તેનો જવાબ આપતાં 'ઇન્ડીયન ઓપિનિયન' માટે બાપુની જયંતી પ્રસંગે સંદેશ માગ્યો હતો. તે સંદેશો બરાબર બીજી અક્ટોબરની સવારે મને મળ્યો છે તે વાંચકોની સામે મુકુ છું. અને તેમની વિનતીને ધ્યાન દેવામાં આવે એમ ઇચ્છું છું.

હિંદ અને વિશ્વ

(શ્રી. સંતબાલજી)

"જગતની માનવજાત ભારત પાસે સૌથી વધુ આશા રાખે છે, એનું મુખ્ય કારણ હીંદને વારસામાં મળેલી વિશાળ સંસ્કૃતિ છે. એ સંસ્કૃતિને કારણેજ બાપુ (ગાંધીજી) જ્યારે આફ્રિકામાં ગયા, ત્યારે ત્યાંના રંગભેદની દિવાલ રૂપી અન્યાયને સાંખી ન શકયા. એક ભારતવાસી માનવી તરીકે એમના દીલમાં સ્પષ્ટ હતું 'આ આખું વિશ્વ એક જ પરમ પિતાનો પરિવાર છે.' 'વસુધૈવ કુટુંબક' એ સૂત્ર ભારત વાસી માત્રને ગળથુથીમાંથી પવાય છે. બીજી બાજુ એ પણ શીખવાય છે કે જાતસ્યહિધ્રુવો મૃત્યુ: 'જન્મે છે, તે અવશ્ય મરે છેજ.' આથી પોતાના જાનમાલને ભોગે પણ ભારતનો માનવી માનવ માનવ વચ્ચેના ભેદોને સહી શકતો નથી. વળી બ્રહ્મસત્યં જગતિમથ્યા' એટલે કે આત્માના અમરપણા વિષે તે ભારતીય નાગરિકની અપાર શ્રદ્ધા હોય છે. તેથી એ જીંદગી જાય, તોયે સિદ્ધાંત ખાતર જીંદગીની આહુતી કરવા ખાતર એ તરત તઇયાર થઇ જાય છે.

બાપુએ આ બધાં સુત્રો પચાવી લીધાં હતાં. તેમને એ પણ ખ્યાલ હતો કે માનવી એ કુદરતનું ઉંચામાં ઉંચું સર્જન હોવા છતા એનામાં જેમ ગુણો છે, તેમ ખામીઓ પણ છેજ. આથી આપણે જાગૃત રહી જેમ કોઇ [illegible] ઇતરીએ નહીં, તેમ [illegible] સાવધાન રહીને કોઇવા ઇતરાઇ ન જઇએ, ત

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાને ૪૨૫)

કાળાએ- ગોરાનો જાન બચાવ્યો

ખાણુ ખાતામાં સૌથી મોટામાં મોટી બક્ષીસ અપાય છે તેવી બક્ષીસ એક આફ્રિકનને ગોરા મેનેજરનો જાનને જોખમે બચાવવા માટે આપવામાં આવી હતી. ખાણુ ખાતાના પ્રમુખે એને સુવર્ણ ટોપ એનાયત કર્યો હતો.

બુગર્મનો મંત્રી અને ખાણુ ખાતાનો કેપટન બુગર્મની ગુફા જે ૧૭૦ ફીટ લાંબી હતી અને જે ઢલાણવાળી હતી તેની તપાસ કરી રહ્યા હતાં. એમની સાથે બે આફ્રિકનો પણ હતાં.

જ્યારે તેઓ ગુફામાં પહોંચ્યા ત્યારે તેઓને અંદરના ઝેરીગેશનો હુમલો થયો. આને પરીણામે ખાણુ ખાતાનો કેપટન એકદમ સો ફીટ નીચે ગબડી ગયો. અને મેનેજરને પડતો જોઇ એક આફ્રીકને એક બાથમાં તેને પકડી રાખી બીજા હાથથી સાંકળ પકડી લગભગ અરધો કલાક ત્યાં ઉભો રહ્યો. ગેસની અસર એને પણ જણાતી હતી છતાં બધુ પોતાનુ જોર વાપરી એને પોતાના માલીકને બચાવવા પ્રયત્ન કર્યો હતો. બીજો આફ્રિકન તે દરમીયાન મદદ મેળવવા માટે દોડયો હતો. મદદ આવી પહોંચી ત્યારે આ આફ્રિકન લગભગ પોતાની શુદ્ધી ખોઇ બેઠો હતો. કેપટન મરણ પામ્યો હતો. અને આ બન્ને સારવારને અંતે સાજા થયા હતા.

ચેંબરના વાઇસ પ્રેસીડેન્ટે ભેટ આપતાં જણાવ્યું હતું કે, સાઉથ આફ્રીકામાં કયાંય નહીં તો માઇનમાં—ખાણુમાં—સંપ છે.

બાપુ સ્મરણ

બાપુજી જ્યાં નિવાસ કરે ત્યાં મહેમાનોની ખોટ ન હોય. ઘરધણી સૌને માટે સગવડ કરી આપે. એક વખત એવું બન્યું કે એક ઘરધણીને ત્યાંના રસોઇયા સાથે બાપુજીના એક સાથીને કંઇક બોલાચાલી થઇ. એ રસોઇયાએ ઉદ્ધતાઇ બતાવીને એ સાથીનુ કંઇક અપમાન કર્યું. તેથી પેલા સાથીને ગુસ્સો ચડયો અને તેણે પેલા રસોઇયાને જોરથી થપ્પડ મારી!

એ ફરિયાદ બાપુજી પાસે ગઇ. બાપુજીએ પેલા સાથીને બોલાવીને કહ્યું: "માલિક લોકોમાંથી કોઇની સાથે તમારે ઝઘડો થયો હોત, તો તમે આમ થપ્પડ ન મારત. આ બિચારો નોકર એટલે તમે હાથ ઉપાડયો. હમણાં જ જઇને એની માફી માગો."

પેલા સાથી માફી માગવા તઇયાર નહોતા. એટલે બાપુજી બોલ્યા: "દરેના અન્યાયનો ડાઘ ધોઇ ન શકો તો તમારે મારો સંગ છોડવો જોઇશે."

પેલા સાથી આ સાંભળીને તરત જ રસોઇયા પાસે ગયા અને તેની માફી માગી આવ્યા.

ઈજીપ્ટ સામે આર્થિક દબાણ લાવવા સામે પશ્ચીમને ચેતવણી

પંડીત નહેરૂ અને રાજા સૌયદનું સંયુકત નિવેદન

શ્રી નહેરૂના સાઉદ એરેબીયાના પ્રવાસના છેલ્લે દિવસે એક સંયુકત નિવેદન નહેરૂ અને સૌયદની સહી સાથનુ બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું. એ આશા દર્શાવતું કે, સુએઝ કનાલના સવાલનો ઉકેલ લાવવા માટે ઇજીપ્ટ સામે આર્થીક અથવા રાજનૈતીક દબાણનો ઉપયોગ નહીં કરવામાં આવે.

એવા દબાણને પરીણામે શાંતીથી આના ઉકેલવાના માર્ગમાં અડચણો ઉભી થશે અને તેથી પ્રશ્ન વધુ ગુંચવાડા ભર્યો અને ગંભીર બનશે.

આ સંયુકત નીવેદન ન્યુ દીલ્હીમાં અને સાઉદ અરેબીયામાં એકજ વખતે પ્રસીદ્ધ કરાયું હતું.

બન્ને નેતાઓએ જણાવ્યું છે કે, સાઉદ અરેબીયા અને હીંદ બન્ને ઘણા આતુર છે કે સુએઝ કનાલનો ઉકેલ શાંતીથી આવે. આ કનાલ બીજા રાષ્ટ્રોની જેમ અમારે માટે પણ આર્થીક દષ્ટિએ ઘણી ઉપયોગી છે. યુદ્ધથી અથવા ઇજીપ્ટના હકકને ઝુંટવી લેવાથી આ પ્રશ્નનો ઉકેલ લાવી નહી શકાય. બધાજ રાષ્ટ્રોને કનાલમાંથી જકાત આપીને પસાર થવાનો હકક છે. રાજા તથા વડા પ્રધાન એમ માને છે કે, ચોકકસ સંજોગોને લઇને આ સવાલને ગંભીર રૂપ આપી દેવાયું છે છતાં એઓ આશા સેવે છે કે આ સવાલનો શાંતી ભર્યો ઉકેલ આણી શકાશે. પરીણામે

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૨૫)

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારાંમાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મિત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અભીમાન લઇ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્માદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના ભલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડીયાની જીન્દગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

ઉપલો વીમો લઇ તમારા વહાલાઓને તમો આનંદ આપી શકો છો, અને અમો તમારી સેવા કરી આનંદ લઇ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય એજન્ટો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone : 20951

177 Grey Street DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન : ૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ ડરબન.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઇઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૫ અકટોબર, ૧૯૫૬.

સાઉથ આફ્રીકામાં આપણી સ્થીતી

મણીલાલ ગાંધી

આ લેખ અમને જુની ફાઇલો ઉથલાવતાં મળ્યો છે. કયારે અને કેમ લખાયો હતો તે જાણી શકાતું નથી પણ હાલના સંજોગોમાં તે ઉપયોગી જણાતાં અમે અત્રે આપીએ છીએ:—તંત્રી.

આ દેશમાં આપણી સ્થિતિ નહિ ઘરના નહિ ઘાટના જેવી થઇ પડી છે. સ્વદેશથી વિમુખ થઇ જવાથી નથી આપણી પોતાની સંસ્કૃતી જાળવી શકયા અને આ દેશમાં આપણી ઉપરના અનેક પ્રતિબંધો ને લીધે નથી આપણે અંગ્રેજો માંથી કે તેઓની સંસ્કૃતિમાંથી કંઇ પણ સારૂં ગ્રહણ કરી શકયા. શિક્ષિત અને સંસ્કારી લોકો સ્વદેશથી ભાગ્યેજ કોઇ આ દેશમાં આવી શકયા છે. જે આવ્યા તે કેવળ પેટના કારણે અને તેથી પેટનું જોવામાં બીજી કશી રીતે આપણી ઉન્નતિ કરવા નો આપણને અવકાશ મળ્યો નહિ. અંગ્રેજોની સ્થિતિ જુદી હતી. તેઓ પોતાની સરકારના સંપૂર્ણ ઉત્તેજન અને મદદથી આવ્યા અને તેથી આર્થીક ઉન્નતિ સાથે કેળવણી વિગેરે બાબતોમાં ઉન્નતિના સઘળાં સાધનો તેઓ ને પુરાં પાડવામાં આવ્યાં. આપણા લોકોનું આ દેશમાં આગમન થયું ત્યારે આપણા દેશમાં આપણી સરકાર જેવી વસ્તુ તો હતીજ નહિ. પરદેશી સરકાર ની ઝુંસરી હેઠળ આપણે સબડી રહ્યા હતા. એ સરકારને આપણી ઉન્નતિની કશી પડી નહોતી. આપણું શોષણ કરવા માંજ તે મશગુલ હતી. એટલે તેની મદદ આપણને હોયજ કયાંથી? એટલે આપણે આપણા પોતાનાજ અલ્પ સાધનોપર આધાર રાખવો રહ્યો. ખરા સુશિક્ષિત સંસ્કારી લોકોને સ્વદેશની બહાર પગ મુકવાની જરૂર પણ શું હોય? અને જો મુકવા ધારે તો પણ ખાસ કરી આફ્રિકામાં જ્યાં આપણે સઉથી મોટા સમૂહમાં વસેલા છીએ ત્યાં તેઓને માટે અનેક પ્રતિબંધિત કાયદાઓ વડે દરવાજા બંધ કરી દેવામાં આવ્યા છે. પછી કયાંથીજ આવે? આવા કફોડા સંજોગોમાં પણ આપણે એક સો વર્ષ સુધી નભી શકયા છીએ અને આપણી હસ્તિ ટકાવી શકયા છીએ એ ઇશ્વરની મહેરબાની જ ગણાય. અત્યાર સુધી તો આપણે આર્થીક ઉન્નતિ ની પાછળ જ પડયા હતા. આપણે કૌટુમ્બીક જીવન ગાળતા થયા અને આપણી પ્રજા ઉત્પન્ન થવા લાગી એટલે હવે આપણા માં જાગૃતિ આવવા લાગી છે. આપણી ભાવિ પ્રજાની કેળવણી સંસ્કાર વિગેરેની ચીંતા થવા લાગી છે. એ ચીંતા થવી એ એક શુભ ચિન્હ છે. આપણા પોતાના અલ્પ અને અત્યંત મર્યાદિત સાધનો વડે આપણે તેથી સગવડો પણ ઉભી કરવા લાગ્યા છીએ. જે વસ્તુ આપણે હમણાજ ઉભાં થએલાં સંસ્કાર મંડળો, હીંદી વિદ્યામંદીરો, યુવક મંડળો વિગેરે પરથી જોઇ શકીએ છીએ. એ મંડળોને તોડી નહિ પાડતાં તેને પોષવાં એ આપણો ધર્મ છે. એ સાથે એ મંડળોના સ્થાપકોએ જોવાનું છે કે તે આપ મોટાઇ અર્થે નહિ પણ નિઃસ્વાર્થ સેવા ભાવથી સ્થપાએલાં હોવા જોઇએ.

આજે આપણે સચેત થવાની અને સચેત રહી સવેગે કામ કરવાની જરૂર છે. રાજકીય, સામાજીક, ધાર્મીક કે કેળવણી ની બાબતમાં જો શિથિલ રહીશું તો એ સઘળી બાબતોમાં આપણું અધઃપતન થવાનું છે. દુનીયાભરમાં આજે અનિષ્ટ તત્વો વર્ચસ્વ ધરાવવા લાગ્યાં છે. સારાં તત્વોનું જોર પ્રમાણમાં કંઇજ નથી એમ કહિએ તો ચાલે. આપણા સમાજમાં સડો પેઠેલો જોઇએ છીએ ત્યારે હૃદય ચીરાઇ જાય છે. કોનું રોઇએ એ ખબર પડતી નથી. યુવાનો કહે છે કે વડીલો અન્યાય કરી રહ્યા છે. વડીલો કહે છે કે યુવાનો સીધા નથી વાંક બન્ને નો જણાય છે. વડીલોમાં સહિષ્ણુતાની ખામી છે યુવાનો માં વિવેકની ખામી છે. બન્ને નો સુમેળ હશે તોજ સમાજ ટકી શકશે અને આગળ વધી શકશે. અક્ષરજ્ઞાનની પાછળ આપણે બહુ મંડી પડયા છીએ. પરંતુ માણસ ભણેલો હશે પણ ગણેલો નહિ હોય તો તેની કશી જ કીંમત નથી. ભણેલો નહિ હોય પણ ગણેલો હશે તો તેની કીંમત અનુપમ છે. આપણા પૂર્વજોનો ઇતિહાસ તપાસી શું તો એ વાતનું સત્ય માલુમ પડશે. આજે આપણે ચીંતામાં પડી ગયા છીએ કે સરકાર હાઇ સ્કુલ વીસ માઇલ દુર કાઢશે તો આપણા છોકરાંઓના શિક્ષણનું શું થશે? હું માનું છું કે તેની ચીંતા કરવાના કરતાં આપણે આપણા છોકરાંઓને સારા સંસ્કારો, નીતી, ધર્મ શીખવવાની વધારે ચીંતા કરવી જોઇએ. અને તેની સાથે જેટલું અક્ષરજ્ઞાન આપી શકાય તેટલું આપી સંતોષ માનવો જોઇએ. માતૃભાષા, સંસ્કૃત હીંદી વિગેરે ની જે પ્રવૃત્તિ ચાલી રહી છે એ ખરેખર પ્રશંસનીય છે. જે માબાપોએ પોતાના છોકરાઓને સ્વદેશ મોકલી આપણી ભાષાનું અને આપણી સંસ્કૃતિનું જ્ઞાન આપ્યું છે તેઓને ધન્યવાદ ઘટે છે. અને એ જ્ઞાન સંપાદન કરીને જે યુવાનો તેનો લાભ આપણી કોમને આપી રહ્યા છે તેઓને હાર્દીક અભિનંદન ઘટે છે. તેઓ ના સુંદર કાર્યને આપણા સમાજે ઉતારી નહિ પાડતાં અપનાવી લેવું જોઇએ. એ શિક્ષણદ્વારાજ આપણામાં સારા સંસ્કારો પડશે. એ સાથે સાથે એક વાત હું કહેવા ઇચ્છું છું. દેશ તેવો વેશ એ કહેવતની પાછળ રહસ્ય રહેલું છે. તેમાં સ્વદેશીનો અર્થ સમાઇ જાય છે. ઘણા લોકો તેનો કુઅર્થ કરી જે દેશમાં રહેતા હોય એ દેશની બદીઓ તુરત ગ્રહણ કરી લે છે. દાખલા તરીકે ઘણા વિદ્યાર્થીઓ ઈંગ્લંડ અમેરીકા જાય ત્યાં માંસ મંદીરા લેતા થઇ જાય છે. કારણ દેશ તેવો વેશ. (અમારા ખ્યાલ મુજબ આ દેશમાં પણ તે ઠીક ઠીક પ્રસરવા પામ્યો છે.) પંરતુ એ તેનો ખરો અર્થ નથી. ખરો અર્થ એ છે કે એ દેશને બની શકે તેટલા અનુકુળ થઇને રહેવું જોઇએ. પરદેશી જેવા થઇને નહિ રહેવું જોઇએ. આપણા દેશમાં અંગ્રેજો રાજ્ય કરતા હતા ત્યારે જે જે પ્રાંતમાં અંગ્રેજ અધિકારીઓ હોય તે તે પ્રાંતની ભાષા તેઓ શીખી લેતા હતા. આજે આપણે દક્ષિણ આફ્રિકાને આપણું વતન કરેલું છે. અહીં જો આપણે અનુકુળ થઇને રહેવું હોય તો આ દેશની રાજ્ય ભાષાનું કામ પુરતું જ્ઞાન તો આપણે મેળવવુંજ જોઇએ, એમ મને વધુને વધુ લાગતું જાય છે. મારા અનુભવ પરથી હું જોઇ શકયો છું કે એ ભાષા નું જ્ઞાન હોય તો આ દેશમાં આપણા લગભગ અરધા દુઃખો દુર થઇ જાય. તેનો અર્થ એ નથી કે આપણી ભાષાનું આપણે અભિમાન ન રાખીએ. આ માત્ર એક વ્યવહારિક અને આપણા પોતાના સ્વાર્થની વસ્તુ છે. એટલે જેમ આફ્રિકાન્સ તેમ આફ્રિકનો સાથે આપણે ઘણું કામ પાડવાનું હોઇ ઓછામાં ઓછી એક આફ્રિકન ભાષાનું પણ જ્ઞાન આપણે મેળવવું જોઇએ અને એ દિશાએ કંઇક પ્રવૃત્તિ થાય એ મારી દ્રષ્ટિએ ઇષ્ટ ગણાય.

અમારી વિનતીને વળતો જવાબ

આ પત્રના ગ્રાહકો વધારવાની વિનતી શ્રીમતી સુશીલા ગાંધીએ આ પત્રના તંત્રી સ્થાનેથી કરી હતી કે, પ્રત્યેક ગ્રાહક એક નવો ગ્રાહક બનાવી મોકલે. આનો જવાબ અમને નિયમા ત્રણ ગ્રાહકો તરફ થીઆજ સુધી મળ્યો છે.

મીસીસ એચ. લાઝાર.

શ્રી. સી. આર. સોઢા.

અને એક પ્રિટોરીયાના ગ્રાહક કે જેમને નામ નથી આપ્યું. પણ પોતે ગ્રાહક હોવાનું જણાવ્યું છે. અમને આશા છે કે અમારી વિનતીનો અમને જવાબ ધીમે ધીમે મળતો રહેશે જ.

નહેરૂ સાઉદ અરેબીયાની મુલાકાતે

ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂ સાઉદ અરેબીયાના રાજાના આમંત્રણને માન આપી ત્રણ દિવસની સાઉદ અરેબીયાની મુલાકાતે ગયા હતા. તેઓ ત્યાં પહોંચ્યા ત્યારે હજારોની મેદનીએ તેમનું ભાવ ભર્યું, સ્વાગત કર્યું હતું.

જ્યારે નહેરૂ વિમાનમાંથી બ્હાર નિકળ્યા ત્યારે માનવ મેદનીએ તાળીઓ અને "શાંતીના પયગંબરનું સ્વાગત"ની ઘોષણાથી તેમને આવકાર્યા હતાં. મેદનીમાં ઘણી પરદેનશીન બેનો પણ હતી કે જેઓ પરદાવાળી લોરીઓમાં અને કેટલીક કેડલીકકારમાં બેઠી હતા અને તેઓએ પણ પરદા પાછળથી નહેરૂના દર્શન કર્યાં હતાં.

રાજપુત્ર કુંવર ફૈઝલ અને સાઉદ અરેબીયાના વડા પ્રધાને એરોડ્રોમપર નહેરૂને આવકાર્યા હતાં. આં ભેગા થએલા પ્રતાષ્ઠીત નાગરીકોની તેઓને ઓળખ કરાવવામાં આવી હતી.

ત્યાર બાદ તેમને રાજ્ય મહેલપર રાજાને મળવા લઇ જવામાં આવ્યા હતા. ઉઘાડી મોટરમાં રાજકુમાર સાથે તેઓ બેઠા હતાં. અને તેમની સામે તથા પાછળ મશીન ગન સાથેની બે લાલ જીપ કારો હતી. સાત માઇલના એ માર્ગને સુંદર શણગારવામાં આવ્યો હતો અને માર્ગની બન્ને બાજુએ હજારોની સંખ્યામાં મેદની તેમને આવકારવા ઉભી હતી. મહેલમાં સલામી આપવા મહેલનું રક્ષકદળ ઉભું હતું.

પહેલે મુકકામે આવતાં તેમને હીંદના હાય કમીશનેર અને ત્યાંના ગવરનર તરફથી આવકારવામાં આવ્યા હતાં. આવકારતાં ગવરનરે જણાવ્યું હતું કે "સાઉદ અરેબીયાની પ્રજા પંડીત નહેરૂ માટે ઘણુ માન ધરાવે છે. સાઉદ અરેબીયાની પ્રજા વાકેફ છે કે, હીંદ સરકાર અને હીંદની પ્રજા મુસ્લીમો અને આરબો તરફ સારૂં વલણ ધરાવે છે."

નહેરૂએ જવાબ આપતાં જણાવ્યું કે, "સાઉદ અરેબીયાની ભૂમીપર પહેલીજ વાર પગ મુકતાં મને ઘણી ખુશી થાય છે. અને આ પ્રવાસ મને હમેશા યાદ રહેશે. તમારો પ્રેમ અને સ્નેહ ભર્યો આવકાર હમેશા તમારૂં સ્મરણ જાગૃત કરશે. તમે શાંતી માટે જે બોલ્યા છો અને શાંતીના પ્રચારકોનો મને મુખ્ય દુત બનાવ્યો તે માટે હું તમારો ઘણો ઋણી છું. પણ મારૂં માનવું છે કે, આજની આ દુનીયામાં દરેક જ્ઞાની માણસ શાંતીનો પ્રચારક છે.

"હું ઇચ્છું છું કે દુનીયામાં જે શાંતીની ચાહના છે તે જરૂર પૂર્ણ થશે અને યુદ્ધનો સામનો દુનીયાને કદી નહિ કરવો પડે. આ ભુમીપરથી શાંતીનો પયગામ આખી દુનીયામાં ફેલાવવામાં આવ્યો હતો. અહીં દુનીયાના કરોડો લોકો પવિત્ર સ્થળ સમજી જાત્રા કરવા આવે છે. હું પણ એક જાત્રાળુ તરીકે શાંતી અને મૈત્રીની શોધમાં આવ્યો છું. મને પૂર્ણ આશા છે કે મને તે મળશેજ.

"હું વ્યકતી તરીકે નથી આવ્યો પણ ભારતની કરોડોની પ્રજાના એક સંદેશ વાહક તરીકે તેમની શુભેચ્છાને લઇને આવ્યો છું. ગએ વરસે ભારતમાં તમારા રાજાને આવકારવાનું અમને માન મળ્યું હતું. અને તેમનું હીંદનું આગમન હીંદના લોકો હજી હર્ષથી યાદ કરે છે. મારો દેશ અને તમારો દેશ આપણે સાથે મળી શાંતી અને મૈત્રીનો સંદેશ દુનીયામાં ફેલાવશું એવી હું આશા રાખું છું."

વિનોબાજી સ્મરણ

ભૂમિદાન અંગે વિનોબાજી એક ગામડામાં ગયા ત્યાં સ્ત્રીઓએ સ્વાગતના મંગલ ગીત ગાઇ સંતનું સ્વાગત કર્યું. એક માતાએ હાથમાં આરતી અને પુજાની સામગ્રીથી વિનોબાજીને વધાવ્યાં. દક્ષિણા આપતાં ગદ્‌ગદ થઇ ગઇ.

વિનોબાજીએ કહ્યું "કેમ કાંઇક કહેવું છે?"

ધીમે રહી અશ્રુપૂર્ણ નેત્રે તેણીએ કહ્યું "કુલ બાર એકર જમીન છે. ઘરમાં પાંચ જણ છીએ. હવે છઠ્ઠા આપ થયા છો. બે એકર આપના ભાગની આપું છું તે સ્વિકારવા કૃપા કરો."

સાંજના પ્રાર્થના પ્રવચનમાં આનંદ અશ્રુની ધારા સાથે વિનોબાજીએ કહ્યું. "આ બે એકર જમીન મારે માટે બે લાખ એકર જમીન જેટલી છે. આ એક માતાના મારા કામને આશિષ છે."

લોહીમાં ઈલાયદાપણું રાખવા માટે રાજદ્વારી દ્રષ્ટીએ દોરવાયલું સાયન્સ

આ મથાળા નિચે જોહાનીસબર્ગના 'સ્ટાર'માં એક સાઉથ આફ્રીકન સર્જને પત્ર લખ્યો છે. તેઓ તેમાં જણાવે છે કે,

સપટેંબર ૧૮મીના 'સ્ટાર'માં સાઉથ આફ્રીકન મેડીકલ કાઉન્સીલના વિજ્ઞાનિકોએ લોહીમાં ઇલાયદાપણાનો નિર્ણય કર્યો છે એ વાંચીને મને ઘણું આશ્ચર્ય થયું છે. આ વિજ્ઞાનીકો રાજદ્વારી નેતાઓથી દોરવાઇ ગયા છે. અને આથી એમ પણ માનવામાં આવે છે કે, તેઓ એમ માનતા હશે કે કાળુ અને સફેદ લોહી આ દેશને વિજ્ઞાનીક દ્રષ્ટીએ અસર કરે છે કે, જે બીના દુનીયામાં હાસી પાત્ર બની છે.

કોઇ એમ વિચારી શકે છે ખરૂં કે, એક નેશનલીસ્ટ પિતા પોતાના બાલકને લોહીની જરૂર પડે ત્યારે સફેદ લોહીને અભાવે કાળુ લોહી મળતું હોય તો બાળકનો જાન બચાવવા તે આપવાની ના પાડે?

લોહીમાં જે જીવન તત્વો હોય છે તે ૭૦ થી ૧૦૦ દિવસ પછી મરણ પામે છે અને નવાજ તત્વો તે લોહી પેદા કરે છે આ બીના જાણનારને આ નિર્ણય મૂર્ખાઇ ભર્યોજ જણાશે.

આ જોતાં એમ લાગે છે કે આફ્રીકાનરોને જનાવરનું લોહી લેતા કદાચ આંચકો નહી આવે પણ ફક્ત રંગને કારણે કાળા મનુષ્યનું લોહી લેતા ખંચકાશે. સાયન્સ રાજનિતી તરફ ઢળ્યું છે તે જોતા આ દેશ વિનાશ તરફ જઇ રહ્યો લાગે છે.

કાળુ સફેદ પિળું લાલ અને ભુરૂં લોહી

'રેન્ડ ડેલી મેલ'માં "સફેદ રક્ત કણ"ના તખલ્લુસથી એક ભાઇએ નિચે પ્રમાણે પત્ર લખ્યો છે.

એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે, સફેદ લોહી ઉપર સફેદ ટપકું અને કાળા લોહી ઉપર કાળુ ટપકું બોટલ ઉપર રાખી અલગ લોહી રાખવું જોઇએ. હું હજી એજ મતનો છું કે, કાળુ મરઘુ સફેદ ઇંડામાંથી પેદા થાય છે.

પણ જો ખરેખર ગંભીરપણે લોહીને અલગ રાખવું હોય તો પૂર્વની પ્રજા માટે પિળુ ટપકું, ઉચ્ચ ઘરાણાના ઉમરાવોના લોહી માટે ભુરૂં અને કોમ્યુનીસ્ટો માટે લાલ ટપકું રાખવું જોઇએ. સફેદ લોહી ઉપર પણ A અને E ના અક્ષરોનું ચિન્હ રાખીને ઇલાયદાપણું કરવું આવશ્યક છે. A આફ્રિકાનર માટે અને E ઇંગ્લીશ માટે. આમા પણ હજી ઇલાયદાપણાને અવકાશ છે. સ્ત્રી અને પુરૂષનું લોહી જુદા રાખવા અને ઉમ્મર પણ ધ્યાન રાખવા જેવી બાબત છે. કોઇ ઉમ્મર લાયક માણસને નાના ઉગતા જુવાનનું લોહી આપી દેવામાં આવે અને લોહી પોતાનો ભાગ ભજવે તો શું થાય?

એક એવો કાયદો પણ હોવો જોઇએ કે જેથી ગુન્હેગારો, ખુનીઓ, વિગેરે અનિતીવાન મનુષ્યનું લોહી લેવુંજ નહીં, નહીતો એનું લોહી આપણે લઇએ તો ખુની ડાકુ થઇ જશું. આ ઉપરાંત હજી એમાં પણ વધુ ઇલાયદાપણું થવું જોઇએ અને તે ધર્મભેદના ક્રમે. ખ્રિસ્તી, વળી ખ્રિસ્તીમાં પણ રોમન કેથલીક કે ડચ રિફોર્મ ચર્ચવાળા કે ભગવાનમાં ન માનનારા કે, બુધ્ધીસ્ટ કે હીંદુ કે મુસ્લીમ એ પણ હોય તો સારૂં કે એક ધર્મનું લોહી બીજા ધર્મીને ન અપાય.

સાઉથ આફ્રીકાની બેનોની ફરજ

સુશીલા ગાંધી

હીંદની અખીલ ભારત મહિલા પરીષદે શ્રીમતી સરોજની નાયડુ અને શ્રી માગરેટ કઝીન્સ જેઓ ગૌરવ પામેલા સ્ત્રી રત્નો છે તેમનું સ્મારક કરવાનું ઉચ્ચીત કાર્ય સ્વિકાર્યું છે.

શ્રીમતી મેનન જેઓ મહિલા પરીષદના પ્રમુખ છે તેઓ પૂર્વ આફ્રીકા ઉઘરાણું કરવા આવનાર છે. આપણે કમનસીબે તેઓ સાઉથ નહીં આવી શકે પણ મને લાગે છે કે આ દેશની ત્રણે પ્રાંતની સ્ત્રી સંસ્થાઓ એક બીજી સાથે સંપર્ક સાધી ફંડ ઉઘરાવી પોતાનો ફાળો શ્રીમતી મેનનપર મોકલાવી આપવો જોઇએ. અને તેમ કરી આ મહાન સ્ત્રીઓનું ગૌરવ કરવું આ દેશની બેનો માટે ઘણુ ઉચ્ચીત છે. આ ફાળામાં હીંદની તમામ બેનો પોતાનો ફાળો ઉદાર ભાવે આપે એમ હું ઇચ્છું છું. સાઉથ આફ્રીકા પાછળ ન પડે.

પરિમલ

પાપકર્મો દ્વારા એટલે કે છળકપટ કરીને, છેતરીને, ભેળસેળ કરીને અને એવી બીજી અનેક ન કરવા જેવી પ્રવૃત્તિઓ કરીને, જે મનુષ્યો ધન પેદા કરે છે તેઓ ફાંસામાં ફસાયલા કોઇ કુટુંબ અને સમાજ સમસ્તમાં વેરવૃત્તિના-પોષક બને છે અને અંતકાળે નરકગતિને પામે છે.

—અપ્રમાદ સુત્ર.

પ્રજા અને તેના પ્રશ્નો

(સપ્ટેંબર માસનું તારણ)

સુએઝની નહેર બાબતની ધમાચકડીથી જગતનું વાતાવરણ ખળભળેલું રહ્યું છે. બ્રિટનમાં ભરાયેલી પરિષદ માંથી મેન્ઝીસ સમિતિ મારફતે પાંચ રાષ્ટ્રો વતી ઇજીપ્ટની પાસે બ્રીટન-ફ્રાંસે કેટલીક માગણીઓ રજુ કરી. આ માગણીઓ અશક્ય હતી, અને એમનું કાંઇ પણ સાંભળવાની ઇજીપ્ટે ઘસીને ના પાડી.

બ્રિટન-ફ્રાંસના રોશનો પાર નથી. અમેરીકા પણ આ દાદાગીરીની હીલચાલમાં જોડાયું છે એ ભારે અફસોસની વાત છે. લંડન ખાતે કહેવાતા ૧૯ દેશોની પરિષદ ભરાઇ હતી તેમાં બીજી વાર ઇજીપ્ટ આગળ એમની દમદાટી વાળી સરતો રજુ કરશે. સ્વાભાવિક રીતે જ ઇજીપ્ટ પોતાના સાર્વભૌમત્વને બાધ આવે એવી સરતો સ્વીકારવા ના પાડશે.

સુએઝની નહેરનો ઉપયોગ કરનાર દેશોનું એક મંડળ સ્થાપવું અને એના તાબામાં સુએઝની નહેરનો વહીવટ રહે એવી માગણી ઇજીપ્ટ પાસે બ્રિટન-ફ્રાંસ કરી રહેલ છે, તે ઇજીપ્ટ શાનું માને? સુએઝ નહેરની ભુમિ ઇજીપ્તની છે. એમાંથી પસાર થતાં વહાણોની વ્યવસ્થા સન ૧૮૮૭થી આજ લગી થતી આવી છે એમ ચાલુ રાખવા ઇજીપ્ત બાંહેધરી આપે છે. બ્રીટન-ફ્રાંસને એ પરવડતું નથી. દરમીયાન નહેર સંબંધી ઇજીપ્ટે પણ અનેક દેશોની એક બેઠક બોલાવી છે.

બ્રીટન-ફ્રાંસ-અમેરીકા વગેરે એ ઇજીપ્ટની અનામત અસકયામતો સ્થગિત કરી ઇજીપ્ટને આર્થીક રીતે પાયમાલ કરવાની બાજી રચી જોઇ. નહેરમાંથી વહાણો સલામત રીતે જઇ શકે માટે ખાસ કેળવાયલા પાઇલટો જોઇએ. એ પાઇલટો પૈકી જે પોતાના દેશના હતા તે બ્રિટન-ફ્રાંસ-અમેરીકાએ ખેંચી લઇ સુએઝ નહેરનું વહાણવટું થંભાવી દેવાની યુક્તિ અજમાવી. ઇજીપ્ટે એથી જરા ય ગભરાયા વગર રશિયા, પોલાન્ડ અને બીજા દેશોના નવા પાઇલટો રાખી લીધા. આમ આજ લગી બ્રીટન-ફ્રાંસ-અમેરીકાના દમ-દાટીના બધા પ્રયત્નો ઇજીપ્ટે નિષ્ફળ બનાવ્યા છે.

આફ્રિકાના ગોલ્ડ કોસ્ટના પ્રજાજનોને બ્રિટને સ્વરાજ્ય આપી દીધું છે. હવેથી એ પ્રદેશ 'ઘાના' એવા નામે ઓળખાશે. સુધાન પછી ગોલ્ડ કોસ્ટને સ્વરાજ્ય આપી બ્રિટને પોતાની કીર્તીમાં વધારો કર્યો છે. અંતે તો આવા મુક્ત થયેલા દેશોની સ્વૈચ્છિક મીત્રાચારીથી બ્રીટનને લાભ જ થવાનો છે તે બ્રીટન હવે પછી સમજી શકશે.

વરસાદે આ વેળા ભારતમાં ઠીકઠીક અવળચંડાવેડા કર્યા છે. ગુજરાતમાં એકધારો લગભગ દરરોજ વરસાદ પડયા જ કર્યો. આથી ખેતી બરાબર થઇ ન શકી. હવે એક-બે સારા વરસાદની ખરેખરી જરૂર હતી ત્યારે વરસાદ વખતસર પડયો છે. ડાંગર અને શિયાળુ પાકને સારો લાભ થવા સંભવ છે. સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છમાં પણ પાછળથી થોડો વરસાદ પડવાથી ખેતી વાડી આબાદ બની છે અને ભરચક પાક ઉતરવાની આશા રખાય છે.

ઉત્તર પ્રદેશના પુર્વ ભાગમાં આ વખતે વરસાદે ખુબ હેરાનગતી કરી છે. રાપ્તી, માગરા, ગંગા, ગંડક, અને બીજી અનેક નદીઓમાં પ્રચંડ પુર આવ્યાં છે. એથી માણુસો મરી ગયાં છે. ઢોરો તણાઇ ગયાં છે. હજારો વીઘાં જમીનમાંની ખેતીની ભારે પાયમાલી થઇ ગઇ છે. હજારો કાચાં ઘરો પડી જઇ લોકો ભારે સંકટમાં મુકાઇ ગયા છે.

ગુજરાતમાં બૃહદ દ્વિભાષી મુંબઇ રાજ્ય રચના અંગે જે પ્રચંડ અસંતોષની આગ ધખી રહી છે એની સામે મુંબઇ રાજ્યની કોંગ્રેસ બેદરકાર હોય એમ જણાય છે. એથી અગત્યની વાત એ છે કે ઓગસ્ટ માસની તા. ૮મી એ અમદાવાદમાં પોલીસે જે અત્યંત ક્રુર અને નિર્દય ગોળીબારો કર્યા, અને જાનહાની થઇ તે તથા તે પછીના દિવસોનું પોલીસોનું બેફામ દમનનું વર્તન પ્રજાના હૈયામાં શળની માફક ભોંકાયલું છે. એ બાબતમાં પ્રજાની માગણી મુજબ ગોળીબાર અને દમનની નિષ્પક્ષ વ્યાજબી ન્યાય-તપાસની માગણીને કોંગ્રેસ સ્વીકારવી જોઇએ.

રમણલાલ શાહ.

મુનીશ્રી સંતબાલજીનો સંદેશો

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

પણ જોવું જોઇએ. જો આપણે છેતરાવાનું ચલાવી લઇએ, તો છેતરનારી વૃત્તિને સમાજમાં છુટો દોર મળી જાય! કે જે ખુદ છેતર નારનાય અહિતમાં પરિણમે. દુર્યોધનની છેતરપીંડીને ભલા એવા પાંડવોએ સાંખી લીધા, ચલાવી લીધી. તો તે સરવાળે પાંડવોને માત્ર નહીં બલકે દેશને, દુનીયાને અને દુર્યોધનને પોતાને પણ વેઠવું પડયું પણ આમ માનીને દરેક ઉપર શંકાની નજરે જોતાં થવું, તે પણ કાંઇ બરાબર નહીં ગણાય. રાવણ પોતે રામ વિરોધી અને દુર્ગુણ શિરોમણિ હતો, છતાં રાવણના ભાઇ વિભીષણમાં જાગેલી સદ્દગુણી ભાવનાનો રામે લાભ લઇ લીધો. બાપુએ આવી વિશાળ નજર રાખી હતી. તેથી જ બ્રિટન સામે અહીંસક રીતે હીંદ (જોશપૂર્વક) લડયું છતાં બ્રિટન, અમેરીકા અને રશિયા જેવાં મિત્ર રાજ્યોનાં બધાં માનવ બાંધુ પ્રત્યે દુસ્મનાવટ ન દેખાડી. પરિણામે કોંગ્રેસને પહલે દેશપરદેશનાં ઘણાં બધાં નૈતિક બળોની મદદ મળી ગઇ. મિસ સરલેડ (મીરાબેન) જેવી અમેરીકાની સુપુત્રીને બાપુ પોતાની દીકરીની જેમ રાખી શકયા. આજે સુએઝ નહેર જેવા વિશ્વ પ્રશ્નમાં હીંદની સલાહ લેવાય છે અને આશા રખાય છે, તેનું કારણ તે વખતનો ઉદાર વારસો છે.

ભારત પાકીસ્તાનના ભાગલા બાપુને ગમતા નહોતા, પણ ત્યારે બીજો ઉપાય નહોતો રહ્યો. હવે આપણે જોઇ રહ્યા છીએ કે એ ભાગલાનું પાપ આપણને અને દુનીયાને કેવું નડી રહ્યું છે! આપણે એમાંથી ધડો લઇએ! જો હીંદના પ્રાંત રાજ્ય રચનાના પ્રશ્નમાં ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર પ્રાંતવાદનું ઝેર લઇને અલગ પડયા હોત તો સૌનો નાશ થાત પણ કુદરતે સૌને બચાવી લીધાં ને મુંબઇનું રાજ્ય મહાદ્વિભાષી તરીકે નકકી થયું મને આશા છે, આ પરથી પદાર્થ પાઠ લઇને તમારૂં મહિલા મંડળ જેના ઉપર બહુ આશા છે, તે 'હીંદ' શબ્દને બદલે વિશ્વને સામે રાખી—હીંદુ શબ્દ વાપરે.

ઇજીપ્ટ સામે આર્થીક દબાણ લાવવા સામે પશ્ચીમને ચેતવણી

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

ઇજીપ્ટ પોતાનું માન અને હકક સાચવી શકશે તેમજ બીજા રાષ્ટ્રો પણ માન ભરી રીતે ત્યાંથી પ્રસાર થઇ શકશે.

રાજા તથા વડા પ્રધાને એમ જાહેર કર્યું છે કે તેઓ બન્ને સંપથી સાથે મળી પોતાના દેશના સુખ શાંતીના કાર્યમાં મદદ કરશે તેમજ દુનીયાની શાંતી અને સ્વતંત્રતા માટે પોતાનાંથી બનતું કરશે. બંડુંગ પરીષદમાં જે ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો તેને વળગી રહેવાનો બન્નેએ ફરી નિર્ણય કર્યાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

આ ઠરાવમાં માનવહકને માન આપવું અને યુનાઇટેડ નેશન્સના ચાર્ટરનો અમલ કરવાના પ્રયત્નને સાથ આપવો. અને દરેક રાષ્ટ્રનું માન જાળવવું. દરેક પ્રજાને સમાન ભાવે જોવી. દરેક દેશના પોતાના ઘર ગથ્થુ સવાલોમાં વચ્ચે ન પડવું. અને કોઇ પણ દેશ સામે ગમે તે કારણસર બળ વાપરવું નહી તેમજ દેશની સ્વતંત્ર રાજનીતી જોખમમાં મુકાય એવું કશું ન કરવું.

ગૃહિણી માટે ઉપયોગી

ચોકલેટ

બનાવવાની રીત

પાશેર માવો હોય તો એમાં આશરે પાશેર ખાંડ નાખી તાપપર મુકી હલાવ્યા કરવું. માવો ઘટ અને સહેજ બદામી રંગનો થાય ત્યારે એમાં ચાર-પાંચ ચમચી ભરીને કોકો અને જરા વેનીલાનું એસેન્સ નાખવું. છોલેલી બદામ, અખરોટ વગેરેના ટકડા પણ આમાં નાખી શકાય. બધું બરાબર ભળી જાય ત્યારે થાળીમાં ઠારીને નાના ચોરસ કટકા પાડવા. ઘરે બનાવેલી આ ચોકલેટ સસ્તી પણ પડે અને સ્વાદમાં તેમજ તબિયતને માટે સારી રહે.

પેપરમીન્ટ

ખાંડને પાણી નડ્યા વગર ધીમે તાપે મુકીને એનો રસ થવા દેવો. નીચે બળે નહિ એટલા માટે હલાવતા રહેવું. ખાંડ બરાબર ઓગળી જાય એટલે એને નીચે ઉતારીને અંદર લીબુનો રસ રેડવો અને જરા નારંગીનું એસેન્સ નાખવું. પછી હલાવીને સરખુ કરીને એક થાળીમાં ઘી ચોપડીને કાઢી લેવું. સહેજ ઠંડું પડે એટલે ગોળ ગોળ પિપરમેન્ટ વાળી દેવી.

બ્લેન્કેટ કે કંબલ વચ્ચે વચ્ચે ફાટી જાય પછી તે ઉપયોગ માટે નકામી થઇ જાય છે. એના ફાટેલા ભાગને રફુ કરી આખા બ્લેન્કેટ પર સાટીનનું કપડું ચડાવી વચ્ચે ટાંકા લઇ લીધા હોય તો એક નવી રજાઇ જ તઇયાર થશે. એના પર ફાટેલી સફેદ સાડી કે ધોતિયાનું પાતળુ કવર કરી શકાય જેથી સાટીનનું કપડું મેલુ ન થાય ને કવર જયારે મેલુ થાય ત્યારે ધોઇ પણ શકાય.

બેનોને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

રૂા. ૧૦ લાખના ખર્ચે દિલ્હીમાં રચવામાં આવનારૂં સ્મારક

અખીલ ભારત મહિલા પરિષદ દિલ્હી ખાતે સ્વ. શ્રીમતી સરોજીની નાયડુ અને શ્રી માર્ગારેટ કઝીન્સનું રૂા. ૧૦ લાખના અંદાજીત ખર્ચે એક સંયુકત સ્મારક ઉભુ કરવા માગે છે એવું અખિલ ભારત મહિલા પરિષદના પ્રમુખ શ્રીમતી લક્ષ્મી મેનને જણાવ્યું હતું.

શ્રીમતી મેનને કહ્યું કે આ હોલ માટે મહિલા પરિષદ, આ બે મહાન મહિલાઓએ દેશની કરેલી કીમતી સેવાઓને 'માન આપનાર' વ્યક્તિઓ અને વિવિધ સ્થાઓ પાસેથી જરૂરતું ફંડ એકઠું કરી રહેલ છે.

શ્રીમતી મેનને કહ્યું કે સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં મોખરે રહેનાર સ્વ. શ્રીમતી નાયડુ માટે યોગ્ય સ્મારક કરવાનું હજી સુધી કોઈ સંસ્થાએ કે સરકારે વિચાર્યું નથી. આ મહાન સન્નારીના માનમાં તેમનું સ્મારક રચવા કરતા તેમજ તેમના નામે સ્ત્રીઓ માટેની કલ્યાણ–સંસ્થાઓ શરૂ કરવા કરતાં વધુ સારૂં કામ ભારતની સ્ત્રીઓ કરી શકે નહિ.

પૂર્વ આફ્રીકાનો પ્રવાસ

શ્રીમતી મેનને આગળ ચાલતાં જણાવ્યું કે આ સ્મારક કાજે નાણા મેળવવા મહિલા પરિષદે કોઈ પણ વિદેશી સંસ્થાનો સંપર્ક સાધ્યો નથી; કેમકે તે માને છે કે આ માટેની જરૂરી રકમ શકય હોય ત્યાંસુધી ભારતીય નાગરિકો પાસેથી, દેશમાં રહેતા નાગરિકો પાસેથી આવવી જોઈએ. આમ છતાં આ સંબંધમાં હું પૂર્વ આફ્રીકાની મુલાકાતે જવાનો કાર્યક્રમ વિચારૂં છું અને મને આશા છે કે પૂર્વ આફ્રિકામાં રહેતા ભારતીય વસાહતીઓ પાસેથી આ સ્મારક–ભંડોળમાં સારી રકમ મળશે.

શ્રીમતી મેનનના જણાવ્યા પ્રમાણે, મહિલા પરિષદની તેત્રીસે તેત્રીસ શાખાઓ ફાળો ઉઘરાવવામાં પડી ગઈ છે અને કેટલીક રાજ્ય સરકારોએ આમાં ફાળો પણ આપ્યો છે.

સ્મારકનું સ્વરૂપ

સ્મારકની યોજના સમજાવતાં તેમણે જણાવ્યું કે આ યોજનામાં એક મોટો ખંડ, ભારતમાં અને અન્ય દેશોની સ્ત્રી–સમાજના જીવન અને કામ અંગેનાં પુસ્તકો વગેરેનું વાચનાલય, ભારતીય સ્ત્રીઓ વિષે અભ્યાસ કરવા આવતી વિદેશી સન્નારીઓ ઓછા ખર્ચથી સુખ-સગવડથી રહી શકે તેવી આંતરરાષ્ટ્રીય હોસ્ટેલ, નોકરી કરતી કન્યાઓ માટે એક બીજી હોસ્ટેલ અને દેશના, જુદા જુદા ભાગે માં બાળકો માટેનાં થિયેટરો બાંધવા–એટલી બાબતોનો સમાવેશ થાય છે.

કોટા બંધ

જયપુર, ચંબલને કિનારે આવેલા ઐતિહાસિક કોટા શહેરથી થોડેક દુર રાજસ્થાન અને મધ્ય ભારતની પ્યાસી ધરતીને સીંચવા માટે કોટા બધ તઈયાર થઈ રહ્યો છે. ચંબલ નદી પર કુલ ત્રણ બંધ બંધાવાના છે. ગાંધી સાગર બંધ અને રાણા પ્રતાપ સાગર બંધ, જળશક્તિના ઉપયોગ દ્વારા વિદ્યુતશક્તિ નિર્માણ કરશે જ્યારે કોટા બંધ જમીનની સીંચાઈ માટે પાણી સંગ્રહશે. કોટાથી આઠ માઈલ પર બંધાઈ રહેલો આ બંધ ૧૯૭૦ ફુટ લાંબો અને નદીની સપાટીથી ૧૨૦ ફુટ ઉંચો હશે. બંધનો એક ૧૦૧૦ ફુટ લાંબો ભાગ સીમેન્ટ કોન્ક્રીટનો બંધાશે જ્યારે બાકીનો ૯૬૦ ફુટ લાંબો ભાગ માટીનો બંધ હશે. આ બધ રાજસ્થાનની ૪ લાખ એકર જમીનને પાણી પુરૂં પાડશે.

નાગા પ્રદેશમાં રૂા. ૩૦ લાખના વિકાસ કામો

નાગા ટેકરીઓવાળા જીલ્લામાં વ્યાપક બાંધકામો કરવા માટે રાજ્યનું જાહેર બાંધકામ ખાતું હાલ વિગતવાર યોજનાઓ તઈયાર કરી રહ્યું છે. આ હેતુ માટે 'મુલ્કી કામો'ના શિર્ષક નીચે ચાલુ વર્ષમાં રસ્તાઓ અને મકાન બાંધવા રાજ્ય સરકારે સારી એવી રકમની જોગવાઈ કરી છે. સરકારે રૂા. સાડા દશ લાખના અંદાજીત ખર્ચે કોહીમાંથી વોખા સુધીનો એક રસ્તો બાંધવાનું મંજુર કર્યું છે. આ રસ્તાનું કામ હાલ ચાલી પણ રહ્યું છે અને આ મહત્વની સડક બંધાઈ જશે ત્યારે નાગા ટેકરીઓનો વિશાળ વિસ્તાર જીલ્લાઓના વડા મથકો સાથે જોડાઈ જશે.

આવી મહત્વની બીજી સડકનું બાંધકામ આવતા શિયાળામાં જોર શોરથી હાથ ધરાવાની ધારણા છે. વોખા-ગારંગ નામની આ સડકનું અંદાજીત ખર્ચ રૂા. ૨ લાખ અને ૮૩ હજારનું છે. વોખાથી મોકોચુંગ સુધી અને વોખાથી ભંડારી સુધી રસ્તો કરવા માટે મોજણી કરવાનો પણ સરકારે નિર્ણય કર્યો છે. આ કામ માટે રૂા. ૫૦ હજારની રકમ અલગ કાઢવામાં આવી છે.

આ ઉપરાંત, કોહીમા–હેન્નમા રોડ અને કોહીમા–પેરલકુરી રસ્તાઓના કામ પણ હાથમાં લેવામાં આવનાર છે. આમાંના કેટલાક રસ્તાઓની યોજનાઓનો બીજી પંચવર્ષીય યોજનામાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે અને આ બધાં કામોનો અંદાજીત ખર્ચ રૂા. ત્રીસ લાખનો છે.

વિવિધ મકાનો

જુદા જુદા પ્રકારનાં મકાનો બાંધવા, વર્ષ દરમિયાન આશરે રૂા. ૫ લાખની રકમ ખર્ચવામાં આવનાર છે અને આમાં તબીબી ખાતુ. કેળવણી ખાતુ અને જાહેર આરોગ્ય ખાતાની યોજનાઓને પ્રથમ પસંદગી આપવામાં આવેલ છે.

મોકોકચુંગ ખાતે સરકારી હાઈ સ્કુલ બંધાવાનું કામ ચાલુ પણ થઈ ગયું છે. અન્ય યોજનાઓમાં કોહીમાં ખાતે સ્ટાફના કવાર્ટરો સહિત સરકારી શાળાઓનાં મકાનો બાંધવાની અને નાગા ટેકરીઓમાં બુનિયાદી તાલીમને શાળાઓ કરવાની બાબતોનો સમાવેશ થાય છે.

ખીરેમાં અને આકેગો ખાતે દવાખાનાઓનાં મકાનો બાંધવાની પણ યોજના છે.

કોહીમાં નગર બહારની હાઈ સ્કુલના વિસ્તાર સહિત કોહીમાંને વધારે પાણી પુરૂ પાડવાની રૂા. બે લાખના અંદાજીત ખર્ચની અગત્યની યોજનાને પણ રાજ્ય સરકારે મંજુર કરી છે.

આ ઉપરાંત, મોકોકચુંગ ખાતે પશુ ઉછેર કેંદ્રી સહિત ઢોરો માટેનું એ દવાખાનું ઉભું કરવાનું કામ પણ હાથમાં લેવામાં આવ્યું છે. આ ખર્ચ આશરે રૂા. ૫૦ હજારનું છે.

આમગુરી મોકોકચુંગ રોડ નાળાઓ બાંધવામાં તેમજ કોહી વગેમાં રોડની સુધારણા કરવા લગભગ રૂા. ૬ લાખનું ખર્ચ થવાનો અંદાજ છે.

પરચુરણ

—સ્ત્રીઓ તરફ અને ખાસ કરી ધારાસભાની ચર્ચા દરમ્યાન સ્ત્રી પ્રધાનો તરફ બે અદબીથી ન બોલવાની ધારા સભાએ મનાઈ કરી છે. આ પગલુ ખાસ કરીને કોંગ્રેસના એક સભ્ય રાજકુમારી અમૃતકુંવર માટે જે બોલ્યા હતાં તેને અનુસરીને લેવામાં આવ્યું છે.

—જાપાનીઝ ખાણ વાળાઓએ ફ્રેંચ ખાણવાળાઓને ચિત્રકળાઓની અદલા બદલી કરવા પહેલ કરી હતી. આમ કરવાનું એ કારણ બતાવાયું હતું કે બન્ને દેશના મજુરો વચ્ચે આથી મૈત્રીની ગાંઠ ગાઢી થશે.

જોઇએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડીંગે
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ફીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

સમાચાર સંગ્રહ

(અમારા ખબરપત્રો તરફથી)

—ખંભાત નાગરિક મંડળના પ્રમુખ અને જાણીતા ધારાશાસ્ત્રી શ્રી કાપડિયા તરફથી ખંભાત વિસ્તારના તેલ સંશોધન અંગે સરકારને લખેલા પત્રના જવાબમાં ઓઇલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કમીશનના ઉચ્ચ અધીકારી શ્રી વી. રાઘવેન્દ્ર રાવ તરફથી જણાવાયું છે કે બીજી પંચવર્ષીય યોજના દરમીયાન કચ્છથી ખંભાત સુધીના વિસ્તારમાં સંશોધનની પ્રાથમીક શરૂઆત કરવામાં આવનાર છે. આ પત્રમાં નાણાકીય બાબત અંગે જણાવાયું છે કે સંશોધન પાછળ કેટલાં નાણાં ખર્ચાશે તે કહેવું મુશ્કેલ છે. આમ ખંભાત વિસ્તારના તેલ સંશોધન પાછળ સરકાર સારો એવો પ્રયત્ન કરી રહી હોવાનું જણાય છે.

—સૌરાષ્ટ્ર કચ્છને રેલવે રસ્તે જોડી દેવા માટે રેલવે બોર્ડ તરફથી કંડલા ડીસા રેલવેના સામખિયાળી સ્ટેશનેથી સૌરાષ્ટ્રની હળવદ માળિયા રેલવેના સ્ટેશન સુધી ચોવીસ માઇલની એક નવી રેલવે બાંધવાની યોજના હવે મુર્ત સ્વરૂપ લઇ રહી હોવાનું ચોક્કસપણે જાણવા મળે છે. આ રેલવે લાઇનનું બાંધકામ બીજી પંચવર્ષીય યોજના હેઠળ જ હાથ ધરવામાં આવશે.

—અમરેલી જીલ્લામાં ૧લી ઓક્ટોબરથી એસ. ટી. બસ સર્વીસો શરૂ થશે. એનું ઉદ્ઘાટન ડો. જીવરાજ મહેતા કરશે.

—સૌરાષ્ટ્રમાં વેરાવળ ખાતે જે એક રેયોન સિલ્ક પ્લાન્ટ નાખવાની યોજના હતી તે હવે મુલતવી રહી છે, તેને બદલે હવે એ પ્લાન્ટ ગોહિલવાડા પોર્ટ વિક્ટરમાં નાખવાનું ગંભીરપણે વિચારાતું હોવાના સમાચાર મળે છે.

—ગોધરામાં રસ્તાઓને રાષ્ટ્રીય નેતાઓનાં નામો આપવામાં આવનાર છે.

—ખેડા વોટર વોર્કસના કુવા નજીક થઇને વહેતી નદીને સરકારે ૧૧ લાખ રૂપીયા ખર્ચીને બે સ્પર બાંધીને દુર ખસેડતાં વોટર વર્કસ માટે ભારે મુશ્કેલી ઉભી થવા પામી છે. આ મુશ્કેલીને કારણે ખેડાની પ્રજાને છેલ્લા બાર દીવસથી કુવાનું અણગમતું તુરૂં પાણી ફરજીયાત પીવું પડયું અને બહેનોને નદીએ પાણી ભરવા જવું પડે છે.

—પેટલાદમાં પંજાબ નેશનલ બેન્કની શાખાનું ઉદ્ઘાટન શ્રી નવીનચન્દ્ર ચંદુલાલ પરીખને હસ્તે થયું હતું.

—ગોધરામાં એક મુસ્લીમ પાસેથી ત્રીસ તોલા જેટલું અફીણ મળી આવતાં તેની ધરપકડ કરવામાં આવી છે. આ મુસ્લીમનું નામ દૈયાખાન મીલા બક્ષ છે અને સિલામનો વતની છે.

—વેરાંવળમાં છેલ્લા થોડા સમયથી ભારત સરકાર તરફથી સશસ્ત્ર લશ્કરી હવાઇ કાફલો દેવકા નદીને કિનારે પડયો છે. તેની કેટલીક છુપી રીતે બાતમીઓ મેળવતા અને છબીઓ લેતા ચારેક મુસ્લિમ જાસુસોને તેમણે ઝડપી લીધા હોવાના અને હવાઇ કાફલાના સત્તાધીશોએ વધુ તપાસ માટે જામનગર ખસેડયા હોવાના સમાચાર મળે છે.

—ભારત સેવક સમાજના આગેવાન શ્રી રાવજીભાઇ, મ. પટેલે કોચરબ આશ્રમમાં અંબર કાર્યકર્તાઓને અંબર ચરખાનું અર્થશાસ્ત્ર સમજાવતાં જણાવ્યું હતું કે સત્તા, સંપત્તિ અને ઉદ્યોગોની સાચી લોકશાહિ માટે વિકેન્દ્રીકરણની જરૂર છે.

—મહાકવિ ન્હાનાલાલ ટ્રસ્ટ તરફથી શ્રી પ્રભુદાસ બાલુભાઇ પટવારીએ એક જાહેરાતમાં જણાવ્યું છે કે સને ૧૯૫૪ અને ૫૫ની સાલમાં શ્રી દેશળજી પરમારના ગ્રંથ ઉત્તરાયનને શ્રેષ્ઠ કાવ્ય ગ્રંથ માટેનું મહાકાવ્ય ન્હાનાલાલ પારિતોષિક આપવામાં આવશે. પ્રો. વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી, શ્રી ઉમાશંકર જોશી, પ્રો. અનંતરાય રાવળ અને શ્રી બચુભાઇ રાવતની પસંદગી સમિતિએ પોતાનો નિર્ણય સર્વાનુમતે 'ઉત્તરાયણ'ની તરફેણમાં આપ્યો હોઇ મહાકવિ ન્હાનાલાલ પારિતોષિક શ્રી દેશળજી પરમારને આપવામાં આવશે.

—જંબુસરમાં માત્ર ચાર આનાની ઉઘરાણી માટે ખુન થયું હોવાના સમાચાર મળે છે. વિગત એવી છે કે કાળા ગમલા નામનો વાઘરી જશંત્ર મહાજી નામના એક જણ પાસે ચાર આના માગતો હતો. જેસંગ તે આપવામાં વિલંબ કરતો હતો. આથી કાળા ગમલા તથા તેની સ્ત્રી કાશીએ જેસંગ પાસે જઇને ચાર આના માટે ઉઘરાણી કરી. એમાંથી બોલાચાલી થઇ. તકરાર વધી પડતાં કાળા ગમલાએ જેસંગના પેટમાં જમૈયો હુલાવી દીધો. જેસંગનું મરણ થયું. ખુની કાળા ગમલા અને એની ધણીયાણી બાઇ કાશીની ધરપકડ થઇ છે અને ભરૂચ જીલ્લાના ડી. એસ. પી. શ્રીનગરકર વધુ તપાસ ચલાવી રહ્યા છે.

—છેલ્લા સમાચાર પ્રમાણે શ્રી મોરારજીભાઇ આવતી સામાન્ય ચુંટણીઓ યોજાય ત્યાં સુધી મુંબઇનાં મુખ્ય પ્રધાન પદે ચાલુ રહેશે એવી પાકે પાયે ખબર મળે છે. હાલનું પ્રધાન મંડળ જેમ છે, તેમ ચાલુ નહીં રહે, પણ તેની પુનર્રચના કરવામાં આવશે.

—ખંભાત તાલુકાના કાનાવાડા ગામે રામભાઇ નામની બાવાભાઇ કરસન નામના એક કોળી પટેલની ચૌદ વરસની દીકરી તપાવમાં ડુબતી બે છોકરીઓને બચાવવા જતાં તળાવમાં ડુબી જવાથી મૃત્યુ પામી હતી.

—ભટકતી જાતિનાં કુટુમ્બોને જમાવવા માટે સરકારે યોજના કરી છે, એ પ્રમાણે દરેક કુટુમ્બને એક બકરી, એક મરઘુ કે બતકની જોડ મફત અપાશે. જ્યારે દુઝાણું ઢોર ફક્ત કિંમતનો ચોથો ભાગ લઇને અપાશે.

—રાજકોટની ધર્મેન્દ્રસિંહજી કોલેજના ટેકનિકલ ઇન્સ્ટીટયુટના ૨૦૦ વિદ્યાર્થીઓએ હોસ્ટેલમાં પાણીની જે તંગી પડે છે, તે અંગે જનતાનું ધ્યાન ખેંચવા ટુવાલ પહેરીને સરઘસ કાઢવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

—કડી તાલુકાના વામજ ગામે માલજીવાળા વાસમાં એક મકાન તુટી પડતાં બે સ્ત્રીઓ અને એક બાળકીનાં કરૂણ મૃત્યુ નીપજ્યાં હોવાના સમાચાર મળે છે.

—વાડા શિનોર તાલુકા કોંગ્રેસ સમીતીને આશ્રયે યોજાયેલી એક સભામાં ભાષણ કરતાં ખેડા જીલ્લા સમિતિના મંત્રી શ્રી માધવલાલ શાહે જણાવ્યું હતું સ્વતંત્રતા ટકાવવી હોય તો ભાષાવાદ ડામવો પડશે.

—માણાવદરના ફર્સ્ટ કલાસ મેજીસ્ટ્રેટ શ્રી પી. પી. ગોહાને સૌરાષ્ટ્ર હાઇકોર્ટના હુકમથી સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હોવાનું જાણવા મળે છે. તેમની સામે માણાવદરના એક શખ્સની પાસપોર્ટ અંગેના કાગળોમાં તપાસ કર્યા વગર સહી કરવાનો અને ગેરરીત આચરવાનો આરોપ મુકાયો છે.

—બીજી ઓક્ટોબરને ગાંધી જયંતીના મંગળ પ્રભાતથી મુંબઇ દીલ્હી વચ્ચે દોડનાર ડી-લક્ષ જન્તા ટ્રેન સુરત સ્ટેશને થોભવાની નથી. આથી તેનો ભારે વિરોધ ઉઠયો છે; આ ટ્રેન શરૂ કરવામાં આવશે એવી સર્વ પ્રથમ જાહેરાત કેન્દ્રના રેલવે પ્રધાન શ્રી લાલબહાદુર શાસ્ત્રીએ સુરતમાં જ કરી હતી, એ ઐતિહાસીક, રેલવે જંકશન જેવા સ્થળે જ એ ટ્રેન થોભવાની નથી. એવી જ રીતે ગોધરા પણ એ થોભવાની નથી એ સામે વિરોધ વ્યકત કરતો પત્ર ગોધરા વકીલ મંડળના મંત્રીને પશ્ચિમ રેલવેના મેનેજરને પાઠવ્યો છે.

—જમ્મુ–કાશમીરના વડા પ્રધાન બક્ષી ગુલામ મહમદે શ્રીનગરમાં જાહેર કર્યું છે કે સરકાર કાશમીરને એશીયાનું સ્વિટઝરલેન્ડ બનાવવા માગે છે. આખી યે દુનીયાના લોકો આ સુંદર અને રળિયામણા સ્થળે આવે એવું ઇચ્છે છે. કાશમીરની પ્રજાએ આને હીંદના આંતરિક ભાગ તરીકે બનાવવા તમામ પ્રયાસ કરવા જોઇએ. કાશમીરીઓએ, આ મુલકને વધુ સુંદર અને આબાદ બનાવવાના પ્રયાસો કરવા જોઇએ. કાશમીર રાજ્યનું કાયદેસરનું સ્થાન હીંદમાં છે અને ભવિષ્યમાં પણ તે હીંદના મહત્વનો ભાગ બની રહેશે એવી આશા રાખવી અસ્થાને નથી.

—જવાહરે દીલ્હીની એક જાહેરસભામાં ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે હીંદની આગામી ચુંટણીમાં પરદેશી સત્તાઓ પૈસા આપીને ચુંટણીમાં ઘાલમેલ કરે એવી સંભવિતતા છે. કેટલાક અખબારો દેશના હિતની વિરૂદ્ધ કામ કરી રહ્યાં છે. તેમને સખ્ત હાથે દાબી દેવાં જોઇએ. જવાહરે એ પણ જણાવ્યું કે પરદેશી કેટલીક ચોપડીઓ ખૂબ સસ્તા ભાવમાં હીંદ આવે છે. ને ઘણી પ્રકાશન સંસ્થાઓ એમાથી ઘણો બહોળો નફો કરે છે.

—બીહારમાં મોતીહારી જીલ્લામાં સતત વરસાદ ને રેલને પરિણામે હજારો ઘરો પડી ગયાં છે, પરિણામે એક લાખ માણસો ઘરબાર વિનાનાં બન્યાં છે.

—મુંબઇ યુનીવરસીટીમાં સંગીત ને નૃત્ય માટે યુનીવરસીટી તરફથી અલગ વિભાગ ખોલવામાં આવે છે. અને એ વિષયોમાં યુનીવર્સીટીની પદવીઓ આપવામાં આવશે.

—જાણીતા હરિજન નેતા, અને હીંદના બંધારણના ઘડવૈયા. ડો. આંબેડકર ચૌદમી ઓકટોબરે નાગપુરમાં બુદ્ધધર્મનો અંગીકાર કરશે, એ ધર્માંતરની ક્રિયા બુદ્ધ ભિખ્ખુઓ કરશે.

—જાણીતા કોંગ્રેસ નેતા, ને જમીયત અલ ઉલેમાના સક્રિય સભ્ય મૌલાના નુરૂદ્દીન બીહારી ભોપાલમાં મૃત્યુ પામ્યા છે.

—કરાંચીમા મુસ્લીમ લીગ કે જે સભા પરથી ઉખેડી પડી છે. તેણે જાહેરસભા ને સરઘસ કાઢયાં હતાં ને હીંદ વિરૂદ્ધ સૂત્રો ઉચ્ચારી જવાહરની પ્રતિમાને જોડાનો હાર પહેરાવી બાળી હતી. તેમજ "હીંદુસ્તાન મુરદાબાદ" 'જવાહર મુરદાબાદ'ના સુત્રો ઉચ્ચારીને હીંદુસ્તાન સામે લડાઇની માંગણી કરી હતી ને મુક્કી ઉગામી હતી.

—આસામની સરહદ પર આવેલા નાગા પર્વતમાંના આદિવાસીઓએ હીંદની સામે શસ્ત્ર ઉગાગી સ્વતંત્ર નાગા રાજ્યની મળાણી કરી હતી. તેમના નેતાઓએ શસ્ત્રોની સોંપણી કરી હીંદને શરણે થયા છે.

—કેપટાઉનના શ્રી નરોત્તમભાઇ નાથુભાઇના કુટુંબી સ્વર્ગસ્થ ત્રિકમભાઇ ભાણાના પુન્યાર્થે હવન કરવામાં આવ્યો હતો.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો :

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કીલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૨૬૫૪.

આવતી કાલની નેતાગીરીને પંડીત નહેરૂનો સંદેશો

મુંબઈ રાજ્ય ધારાસભા પક્ષના મુખ પત્ર કોંગ્રેસપક્ષ બુલેટિનના પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલા ચાલુ મહિનાના ખાસ "બૃહદ દ્વિભાષી મુંબઈ રાજ્ય રચના અંક" માટે સંદેશો પાઠવતાં વડા પ્રધાન શ્રી. જવાહરલાલ નેહરૂએ જણાવ્યું છે કે: "લંબાણ વિચારણા બાદ આખરે મુંબઈનું બૃહદ સંયુક્ત રાજ્ય બનાવવાનું નકકી કરવામાં આવ્યે છે. આ બૃહદ રાજ્ય બે માસના ગાળામાંજ અસ્તિત્વમાં આવશે."

શ્રી નેહરૂએ આ સદેશામાં વધુમાં જણાવ્યું છે કે "ત્રણ વર્ષ દરમીયાન મુંબઇ શહેર, મહારાષ્ટ્ર અને ગુજરાતમાં બનેલા ઘણા દુ:ખદ બનાવો આપણે બધાએ દીલગીરી સાથે યાદ રાખવા જોઈએ. આ લંબાણ મજલ બાદ મુંબઈ પાટનગર સાથે આ વિશાળ રાજ્યનો જન્મ થયો છે. ભૂતકાળની વાતો ભુલી જઈ જે કાંઈ બન્યું છે તેને યાદ કરવાનો કોઈ અર્થ નથી. આખરી નિર્ણય એ સારો અને સાચો નિર્ણય છે, એ અંગે મારા દીમાગમાં કોઈ શંકા નથી; પણ મને ખ્યાલ છે કે તે એકાએક લેવાયો હતો અને તેનાથી ઘણાથી ઘણા લોકોને અચંબો થયો હતો. પરંતુ તેમ છતાં તે સાચો નિર્ણય હતો અને મને ખાતરી છે કે શાંતીથી વિચાર કરતાં જે લોકોએ આ નિર્ણયની સામે વિરોધમાં અભિપ્રાય વ્યકત કર્યો હતો, તેમને પણ લાગશે કે આ નિર્ણય સાચો હતો.

"આ વિશાળ રાજ્યના ભાગો માટે તો એ નિર્ણય સાચો હતો, એટલું જ નહીં, ભારત માટે એ નિર્ણય એથી યે વધુ સાચો હતો. નવા મુંબઈ રાજ્યના દરેક ભાગનો ઇતિહાસ ભવ્ય છે. માત્ર ભુતકાલીન ઇતિહાસ નહીં, પરંતુ આપણા સમયનો અને આઝાદી જંગ દરમીયાનનો પણ મુંબઇ શહેર, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત અને સૌરાષ્ટ્રને તેમનો ભાગ સારી રીતે ભજવ્યો છે. હવે નવું કામ આવ્યું છે અને સહકારના પ્રયાસમાં તેમણે પોતાની શકિત બતાવવાની છે. મને ખાતરી છે કે ભૂતકાળ ઘણા પ્રસંગોની જેમ આ કાર્યમાં તેઓ વિજયી નીવડશે. ખાસ કરીને આ વિશાળ રાજ્યનો બોજ રાજ્યના યુવકો અને યુવતીઓ પર રહેલો છે. તેમનામાંથી આવતી કાલની ભારતની નેતાગીરી આવવાની છે."

સ્ટેશનોપર સુધારાઓ

ખેડા જીલ્લામાં ૧૯૫૭-૫૮ના વર્ષ માટે રૂપીયાની એક લાખને ખર્ચે ૩૬ જેટલાં સ્ટેશનો પર ઉતારૂઓ માટેની વિવિધ સગવડો માટેની જોગવાઈ કરવામાં આવનાર છે, એની વિગતો નીચે મુજબ છે.

નાવલી સ્ટેશન પર પાણી માટેની એક ઓરડી બધાશે. આણંદ સ્ટેશને પાંચ નવા પાણીના નળ નંખાશે ઓરચાની સ્ટેશને બન્ને પ્લેટફાર્મ પર પાણીના નળ નખાશે. ઉતર સંડા સ્ટેશને બે ફ્લશ જાજરૂ બંધાશે. નડિયાદ સ્ટેશને નેરોગેજ સ્ટેશનની નવી બુકીંગ ઓફીસ થશે; પાણીના છ નળ વધુ નંખાસે, પેશાબ ખાનાં થશે. ગોઠાજ સ્ટેશને ચાર બાંકડા મુકાશે. મહેમદાવાદ સ્ટેશને એક નવો વેઇટીંગ હોલ બંધાશે. નેનપુર સ્ટેશને લાઇટની વ્યવસ્થા થશે. પાણીની ઓરડી થશે. કરમસદ સ્ટેશને બે જાજરૂ બંધાશે. પેટ્લાદ સ્ટેશને નાની લાઇન પર ત્રીજા વર્ગ માટે શેઇડ થશે. ચાર ફ્લશ જાજરૂ થશે. બાર હજારના ખર્ચે પ્લેટફોર્મ થશે. ઓડ સ્ટેશને દસ બાંકડા મુકાશે ડાસરી સ્ટેશને આઠ અને તારાપુર સ્ટેશને ચાર બાંકડા મુકાશે. અમાસ સ્ટેશનનું લેવલ ઉંચુ લાવવામાં આવશે. વડનાલ સ્ટેશને ચાર જાજરૂ થશે. ભાદરણ સ્ટેશને પાણીના રેક મુકાશે કડલાલ સ્ટેશને વધુ બાંકડા મુકાશે; જ્યારે દેવા, મલતજ, આંકલાવ અને ડભોઉ સ્ટેશને પાણીની વ્યવસ્થા થશે. સગવડો બાબતની સમિતિના સભ્ય શ્રી કુલસિંહજી ડાભીએરેલવે મુસાફરો માટેની સગવડો બાબતની સમિતિના સભ્ય છે; તેમના પ્રયાસોને લઈને જ ખેડા જીલ્લાનાં આ રેલવે સ્ટેશનોને સગવડો મળશે.

અનાજ ઉત્પાદનમાં વધારો

શ્રી ટી. ટી. ક્રિષ્ણુમાચારીએ અનાજના ભાવો વધવા પાછળની ભૂમિકા પ્રકટ કરતાં અનાજનું ઉત્પાદન ઘટયું તેને પણ ભાવ વધારાનું એક કારણ હોવાનું ધારાસભામાં દર્શાવ્યું હતું ૧૯૫૪-૫૫માં ૫૩-૫૪ના પ્રમાણમાં વીસ લાખ ટન અનાજનું ઉત્પાદન ઓછું નોંધાવ્યું હતું અને ૫૫-૫૬ની સાલમાં પચાસ લાખ ટન અનાજ ઓછું પાકવાની સંભાવના વર્તાય છે. આમ સતત બે વર્ષ સુધી અનાજની પેદાસરમાં આવો જંગી પ્રમાણમાં ઘટાડો થાય તે અત્યંત ગંભીર લેખાવું જોઈએ.

આથી શ્રી. ટી. ટી. ક્રિષ્ણુમાચારીએ અને પંડીત નહેરૂએ બીજી પંચ વર્ષીય યોજનામાં અનાજ ઉત્પાદન ઉપર વધુ ધ્યાન આપવાના સવાલપર ખુબ ભાર મુકયો હતો.

વિવિધ વર્તમાન

તેલ શુદ્ધક કારખાનાની ખેર દીલી

ભારતના તેલ શુદ્ધ કરવાના કારખાના ચલાવતી એક કંપની બી. ઓ. સી. એ તેને મળેલા જકત રક્ષણનો લાભ સ્વેચ્છાએ જતો કર્યો છે. સરકાર સાથે થએલા કરાર મુજબ તે કંપનીને દશ વર્ષ માટે જકતમુકત રાખવામાં આવી હતી. આથી આ કંપનીએ અધિકાર જતો કર્યો તેથી દેશમાં બનતા મોટર સ્પીરીટ પર સરકારને ૩ થી ૪ કરોડની વધુ આવક થવા સંભવ છે. આ શિવાય બીજા બે કારખાના ભારતમાં છે જે તે પણ આ કંપનીને પગલે ચાલે તો સરકારને બીજા ચાર કરોડનો વધારો થશે.

ડરબનમાં ગાંધી જયંતીની ઉજવણી

ડરબનનું હીંદુ મહીલા મંડળ, કાઠી આવાંડ હીંદુ મંડળ, સુરત હીંદુ એસોસીએશન આ ત્રણે સંસ્થાઓ તરફથી ગાંધી જયંતી ઉજવવામાં આવી હતી. મહિલા મંડળે રેટીયા બારસને દિવસે ભજન કિર્તન અને વ્યાખ્યાનો કરી ઉજવી હતી.

બીજી બે સંસ્થાઓએ અકટોબર બીજીના ઉજવી હતી તે પ્રસંગને અનુસરીને ગાંધીજીના કેટલાક જીવન પ્રસંગો તેમજ તેમણે જગતને આપેલા અપુર્વ સંદેશા વિષે જુદી જુદી દ્રષ્ટીઓ રજુ કરવામાં આવી હતી.

શ્રી ભારત યુવક મંડળ

ઉપરોકત મંડળની વાર્ષીક જાહેર સભા તા. ૧૬-૯-૫૬ના રવિવારે ગાંધી હોલમાં મળી હતી. મીનીટસ અને ત્યાર બાદ ગત વર્ષના મંત્રી ભાઈશ્રી મગનલાલ રવજીભાઈએ રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો. જેમાં ગત વર્ષ દરમ્યાનની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનો હેવાલ આપવામાં આવ્યો હતો ત્યાર પછી ભાઇશ્રી રતીલાલ ત્રીભોવનદાસે આવક જાવકનો વાર્ષીક હીસાબ તથા રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો અને અંતમાં કાર્યકર્તાઓની ચુટણીનું કામ હાથ ધરાયું હતું આશ્રયદાત્તાઓ પરસોત્તમભાઇ ધીરજલાલ, વંસનભાઇ નાગરજી, નાથુભાઇ મોતીરામભાઇ, મોહનભાઇ એ. ગોકળ, રાવજીભાઇ ઇશ્વરભાઇ, નરસીંહભાઇ પ્રભુકલ્યાણ, અને નરસીંહભાઇ પ્રભુભાઇ; માનનીય પ્રમુખ: જસમતભાઇ નાનાભાઇ; પ્રમુખ: રામદેવભાઇ વલ્લભભાઇ; ઉપ-પ્રમુખ: જીવણભાઇ ગોપળજી, દયાળભાઇ દુલભભાઇ; મંત્રીઓ: ભોગીલાલ પ્રાગજી, મગનલાલ રાવજીભાઇ; ખજાનચી: રતીલાલ માંડાભાઇ; ઓડીટર: રતીલાલ ત્રીભોવનદાસ; કાર્યવાહક સમિતી: રવજીભાઇ ડાહ્યાભાઇ, રમણભાઈ ભગુભાઇ, સોમદત્ત જસમતભાઇ, રવિન્દ્ર નરોત્તમ, રામુભાઇ ડાહ્યાભાઇ, પ્રભુભાઇ માધવભાઇ, કાન્તીલાલ લલ્લુભાઇ, અને મોતીલાલ પરસોત્તમ.

પરચુરણ

—ઓગસ્ટમાં અવસાન પામેલા બંગાલના ગવરનર ડો. હરેન્દ્રકુમાર મુકરજી એક આદર્શ ગવરનર હતાં. ગવરનર તરીકે તેમને ૫૫૦૦ મહીને પગાર મળતો પણ મહાત્મા ગાંધીજીના આ દેશને અનુસરી તેઓ ૫૦૦ રાખી બાકીના ૫૦૦૦ હમેશા દાનમાં આપી દેતાં. કલકત્તા યુનીવરસીટીને ૧૫ લાખ રૂપીયાની બાદશાહી સખાવત તેઓએ કરી હતી. મૃત્યુ વખતે તેઓ ૮૦ વર્ષના હતા.

—૧૫મી ઓગસ્ટથી રાજસ્થાન પાસેના સુરત ગાઢ ખાતે સરકાર સંચાલીત રશીયન ખેતી મુજબનું સૌથી પ્રથમ ખેતી કામ શરૂ કર્યું છે. આમાં યાત્રીક સાધનોથી કામ થશે. રૂા. ૭૫૦૦૦૦૦ની કીંમતના સાધનો રાખવામાં આવ્યા છે. જમીન ખેડ, બીયાં વાવવા અને પાંક લણી લેનારા યંત્રોનો સમાવેશ થાય છે.

ભેટ

જેરામભાઇ બેચર ઇરટ લંડન
પા. ૧—૧—૦.

માટીના ઈલાજો

આ નાની પુસ્તીકા આ પત્રમાં જે માટીના લેખો હાલમાં પ્રસીદ્ધ થયા છે તેજ લેખક દ્વારા લખાયલી આ ઓફીસેથી મળશે. કીંમત ૧/- પોસ્ટેજ સાથે.

'Indian Opinion', P. Bag,
Durban, Natal.

અમારી ચાલુ વાર્તા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ ૨૨મું

(ગતાંકથી ચાલુ)

'તું લગ્ન કરવા ઇચ્છતી જ નથી?' તરલિકાએ હીંમત કરી સીધું જ પૂછ્યું.

'લગ્ન!...બહુ વિચાર્યું નથી, પરંતુ લગ્ન તો શક્ય જ નથી ને હવે.'

'માધવી!' ગંભીર સ્વરે તરલિકા બોલી: 'મને પ્રથમથી એમ લાગ્યા જ કરે છે કે તું લાગણીના પ્રવાહમાં ખેંચાય છે ને બુદ્ધિથી કશું વિચારતી જ નથી.'

'શું વિચારૂં?' મૂંઝવણભર્યા સ્વરે માધવીએ પૂછ્યું.

'સૌથી પહેલાં તો તારે એ નક્કી કરી લેવું જોઇએ કે જીવનમાં/લગ્નની જરૂર તું સ્વીકારે છે કે નહિ, તે પછી વિચારવું જોઇએ કે કમલેશ સાથેનો સંબંધ ઉત્કટ છતાં કેવળ મૈત્રીનો જ છે કે પ્રણયનો; અને છેલ્લે એ નક્કી કરવું જોઇએ કે કમલેશ સાથે લગ્નથી જોડાઇ શકાશે કે નહિ?...આમાંનું કંઇ તે વિચાર્યું છે ખરૂં?'

માધવીએ ઉત્તર આપ્યો નહિ. કેવળ આદર ને આભારના ભાવ વ્યક્ત કરતી એની ભોળી આંખો તરલિકાના ચહેરા ઉપર મંડાઇ રહી. તરલિકાનો ઉત્સાહ વધ્યો.

'મને લાગે છે કે તારા પ્રેમની નૌકા પવનની ગતિને આધારે જ આગળ ચાલે છે. કોઇ વાર આ દિશામાં ને કોઇ વાર પેલી દિશામાં...'

'તું ભૂલ કરે છે તરલિકા.' માધવી વચ્ચે બોલી ઉઠી: 'તારી જ ઉપમા વાપરીને કહું તો એ નૌકાને બુદ્ધિનાં શઢસુકાન લાગ્યાં નથી, પરંતુ તેની ગતિ તો એક જ દિશામાં છે. કમલેશ સિવાય અન્ય કોઇ પ્રત્યે હૃદયનું ઝરણુ વહ્યું નથી...'

'મારૂં કહેવાનું તું ન સમજી, માધવી!' તરલિકાએ તેને અટકાવીને કહ્યું: 'હું તો એમ કહેતી હતી કે તારૂં ચિત્તતંત્ર કેવળ લાગણીને આધારે જ ચાલે છે. કમલેશનો વિચાર કરે છે ત્યારે બીજા બધા સંબંધોને ભુલી જાય છે, ને બાપુજીની લાગણીનો અનુભવ કરે છે ત્યારે જુદી જ દિશામાં વિચારે છે. હું જાણું છું કે કમલેશે તારા હૃદયમાં જે સ્થાન મેળવ્યું છે તે બીજા કોઇએ કદી મેળવ્યું નથી ને મેળવી પણ શકશે નહિ; પરંતુ તેથી તો આ પ્રશ્ન વધુ જટિલ બને છે એમ નથી લાગતું?'

માધવી આ સાંભળતાં ઉભી રહી ગઇ. તરલિકાને એણે કહ્યું: 'ક્યાંક જઇને બેસીએ તો?'

'કોલેજમાં નથી જવું?' તરલિકા આશ્ચર્ય પામતી બોલી.

'જવું તો છે, પણ આ પ્રશ્નનો અંત લાવ્યા વિના મને હવે શાંતિ થશે નહિ.'

'મને તો આમાં કંઇ મૂંઝવણ જેવું લાગતું જ નથી. મે કહ્યું તેટલું જ વિચારવાનું છે. જો કમલેશ સાથે જીવન જોડવાનું એટલે કે લગ્ન કરવાનું શક્ય ન જ હોય તો આ સંબંધ ધીમે ધીમે ઓછો કરી દેવો જોઇએ.'

'એ પણ ક્યાં શક્ય છે?' ઉદગાર કાઢતી હોય એમ માધવી બોલી ને તરત ઉમેર્યું: 'અને આ સંબંધમાં અયોગ્ય પણ શું છે? કમલેશ ને હું જીવનભર જુદા રહી લાગણીભર્યો ઘનિષ્ટ સંબંધ ન રાખી શકીએ? લગ્ન વિના યુવક-યુવતી વચ્ચે સ્નેહભાવ રહી શકે જ નહિ?'

તરલિકા એના ભોળપણ પર હસતી હોય એમ બોલી: 'તે કમલેશની સ્થિતિનો કોઇ દિવસ વિચાર કર્યો છે?

'હું જાણું છું કે એને મારા પ્રત્યે પારાવાર લાગણી છે.'

'તે તો હું પણ જાણું છું, પરંતુ એના હૃદયમાં તારૂં સ્થાન હોય ત્યાં સુધી બીજું કોઇ પ્રવેશી શકે નહિ એ તું સમજે છે! કમલેશ પણ તારી પેઠે જ લગ્નથી દુર રહી જીવનભર આવો લાગણીભર્યો સંબંધ રાખવા ઇચ્છતો હશે?'

તરલિકાએ કંઇક જોરથી છેલ્લા શબ્દો ઉચ્ચાર્યા ને એણે જોયું તો માધવી એ શબ્દોની સાથે ઉંડી મૂંઝવણમાં ડુબી ગઇ, પળવારમાં જ એના ચહેરા ઉપર અંતરની વ્યથાના ભાવો ઉપસી આવ્યા.

બંનેનાં પગલાં તો કોલેજ તરફ જ આગળ વધતાં હતાં. એ પછી માધવી કંઈ બોલી નહિ ને તરલિકાએ પણ મૌન રાખ્યું. માધવીની વિચારસૃષ્ટિમાં ધુમ્મસ છવાયું હતું તેથી એને કંઇ જ સૂઝતું નહોતું. તરલિકા સ્વસ્થ હતી, પરંતુ એના મનોભાવ ધીમે ધીમે પલટાવા લાગ્યા હતા. માધવીની વ્યથાની એના ચિત્ત ઉપર ઘેરી અસર પડી હતી. અંતરતલમાંથી જાણે કોઇ કહેતું હતું: 'માધવીને કમલેશ મળે કે નહિ, તારે તો એમની વચ્ચેથી ખસી જ જવું જોઇએ.' માધવીના આવ્યા પહેલાં મનમાં જે ઉત્સાહ પેદા થયો હતો તે કાયમ રહ્યો, પરંતુ તેનું સ્વરૂપ ખુબ ઝડપથી બદલાવા લાગ્યું.

કોલેજની નજીક તેઓ આવ્યાં ત્યારે પણ માધવીના નેત્રો પરથી વિચારનો ભાર ઓછો થયો નહિ, પરંતુ તરલિકા જાગ્રત બની ગઇ. એણે માધવીનો હાથ પકડીને કહ્યું: 'આ રીતે રહેશે તો કમલેશને કેવું લાગશે? તારૂં દુઃખ એ જોઇ શકે નહિ એટલું સમજે છે કે નહિ!'

માધવી એની સામે જોઇ રહી. હોઠ સહેજ ફરક્યા, પણ આંખો એની ભીની બની ગઇ. ધીમેથી બોલી: 'એમ થાય છે કે પાછી જ જતી રહું.'

'કમલેશને મળ્યા વિના જ?'

'ના, મળી લઉં ને એની રજા પણ લઇ લઉં.'

'પાગલ બની ગઇ છે?' તરલિકા ઠપકાભર્યા સ્વરે બોલી: 'તારે સમજવું જોઇએ કે હવે તું એકલી નથી. કોઇ પણ સ્થિતિ સ્વીકારતાં કે પગલું ભરતાં તારે વિચારવું જોઇએ કે કમલેશ ઉપર તેની શી અસર થશે. મન સ્વસ્થ કર ને પ્રયત્નપુર્વક પણ પ્રસન્ન રહે.'

માધવી લજ્જાભર્યું હસી ગઇ, તરલિકાએ તરત જ કોલેજના મકાન તરફ દૃષ્ટિ કરી કહ્યું: 'કવિરાજ દરવાજામાં જ તારી રાહ જોઇને ઉભા હશે.'

'આજે એને મળવાની હીંમત થતી નથી.' ઢીલા સ્વરે માધવી બોલી.

'એવું શું બની ગયું છે? થોડી ચર્ચા થઇ તેમાં આટલી બધી નિર્બળતા આવી?' તરલિકા બળ પ્રેરતી હોય એમ બોલી.

તેઓ કોલેજની પાસે આવ્યાં ને સાચેસાચ મુખ્ય દ્વાર પાસે જ કમલેશ ઉભેલો દેખાયો. એના હાથમાં બે મોટી નોટબૂકો હતી. તરલિકા તરત બોલી: 'કવિનાં કાવ્યો ને પત્રો આવી ગયાં છે!'

માધવી કમલેશને જોતાં ભાન ભૂલી ગઇ હોય એમ તાકી રહી. એક બાજુ કમલેશને અન્યાય કર્યાના ભાવો અને બીજી બાજુ તેની સાથે એકરૂપ થઇ જવાની તીવ્રતા મનમાં વ્યાપી ગયાં. તરલિકાએ માધવીના મુખ ઉપર આ લાગણીઓને તરવરતી જોઇ લીધી. એ ધીમેથી બોલી: 'માધવી, આ કોલેજ છે, સેંકડો વિદ્યાર્થીઓની આંખ આપણા ઉપર મંડાયેલી છે તે ભૂલતી નહિ.'

માધવી જાગ્રત થઇ. ધીમેથી હસતી એ કમલેશની સામે ઉભી રહી. કમલેશ કોઇની પરવા કર્યા વિના પ્રેમપૂર્ણ નેત્રે તેનું વદન જોઇ રહ્યો ને પછી મંદ હસતો બોલ્યો: 'આજે ફુલ ઉપર ઝાકળનાં બીંદુ પડયા લાગે છે!'

માધવીની આંખો ભીની બની ગઇ. તરલિકાએ આ સ્થિતિ નિહાળતાં જ કમલેશને ઉદ્દેશીને કહ્યું: 'માધવી આજે સ્વસ્થ નથી. તમે બંને કોલેજમાં આવવાનું માંડી વાળો ને ક્યાંક ફરવા ચાલ્યાં જાઓ એ જરૂરનું છે.'

કમલેશના મુખ ઉપર ચીંતા ફરી વળી. એણે માધવી સામે જોયું, ત્યાં મૂંગી સંમતિ હતી. એ જ વખતે કોલેજનો સમય થયો ને તરલિકાએ વિદાય લીધી. માધવી ને કમલેશ અનેક વિદ્યાર્થીઓની કટાક્ષદૃષ્ટિની ચીંતા કર્યા વિના બીજી દિશાએ ચાલવા લાગ્યાં.

તરલિકા વર્ગમાં દાખલ થઇ ત્યારે તેણે કેટલોક ગણગણાટ સાંભળ્યો. એનું મન ફરી અસ્વસ્થ બનવા લાગ્યું, પરંતુ કારણ તદ્દન નિરાળું જ હતું. 'ના, ના, તું વચ્ચેથી ખસી જાય તેટલું પુરતું નથી.' તરલિકાના અંતર દેવતા બોલતા હતા: 'તારે માધવીને બળ આપવું જોઇશે, એની પ્રેમનૌકાને જો બુદ્ધિનાં શઢ-સુકાન નથી તો તારે તે કામ બજાવવું જોઇશે. કમલેશને તું ચાહતી હતી ને? માધવી તારામાં અપરંપાર વિશ્વાસ ધરાવે છે ને? તો એ બંનેને જોડવાનો તારો ધર્મ છે. એમાંથી જ તું પ્રેમ મેળવજે—શાંતિ મેળવજે—હૃદયની સમૃદ્ધિ મેળવજે.'

અંતરદેવતાની આ વાણી સાંભળ્યા પછી તરલિકા વર્ગમાં ધ્યાન આપી શકી નહિ. પ્રયત્નપૂર્વક થોડો સમય એણે પસાર કરી દીધો ને વર્ગ પૂરો થતાં એ પણ કોઇની સાથે વાત કર્યા વિના કોલેજની બહાર ચાલી નીકળી. દરવાજામાં કોઇ બોલતું સંભળાયું:

-'હારેલી બાજી જીતવા જાય છે.'

તરલિકા મનોમન બોલી: 'સાચુ છે, હારેલી બાજી જ જીતવા જાઉં છું, પણ મારી હાર ને મારી જીત દુનીયાનાં પ્રચલિત ધોરણોથી નિરાળાં છે.'

—ક્રમશઃ

જોઇએ છે અનુભવી ગુજરાતી શિક્ષક

ટ્રાંસવાલમાં સ્પ્રીંગ્સ ખાતે આવેલી શ્રી નેહરૂ ગુજરાતી શાળામાં ગુજરાતી તેમજ હીંદીના અનુભવી શિક્ષક જોઇએ છે. પગાર લાયકાત પ્રમાણે આપવામાં આવશે.

અરજદારને પોતાના અભ્યાસનો તેમજ અનુભવનો પરિચય આપવા નમ્ર વિનંતી છે.

પો. ઓ. ૧૬૯, સ્પ્રીંગ્સ, ટ્રાંસવાલ.

જગુભાઇ પરભુભાઇ
ડાહ્યાભાઇ ભીખાભાઇ
મા. મંત્રીઓ.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, ઉલન જર્સી, ઉલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોકસ ૧૫૪૯.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા ભાવે કૃત ઉપનીશદ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના શ્લોકોપર પ્રવચનં.

ઇશાવાસ્ય વૃત્તિ (ઉપનીશદના શ્લોકો)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
સ્થિતપ્રજ્ઞદર્શન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના શ્લોકો)	૪	૦
મધુકર (લેખોનો સંગ્રહ)	૪	૬
જીવન દ્રષ્ટી (,, ,,)	૩	૯

Obtainable :

INDIAN OPINION.
P/Bag, Durban, Natal.

પ્રેમ, લગ્ન અને મૈત્રી

ને લગતું સાહિત્ય

છેલ્લી મેલમાં આવ્યું છે.

સ્ત્રી પુરૂષ મર્યાદા	૭	૬
લગ્નનો આનંદ	૧૨	૬
ઈંગ્લીશ શિખવા માટે *Learn English through easy Medium of English.*	૧૦	૬
સીનેમા સંગીત (૫૦૦ ચુંટી કાઢેલા સીનેમાના ગીતોનો સંગ્રહ) સેટ	૧૦	૬
પરી મહેલ	૧૨	૬
અરૂણનું અદ્‌ભુત સ્વપ્ન	૬	૯
ઘરની રાણી	૩૨	૬
દાદી માનું વેદુ	૨૮	૦

આ સિવાય સેંકડો સારી નવલ કથાઓ સામાજીક ગુજરાતી પુસ્તકો વ્યાજબી દામે અમે વેંચીએ છીએ.

બધી જાતના હિંદી પુસ્તકો, તેમજ ઈતીહાસીક પુસ્તકો અમે વેંચીએ છીએ.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

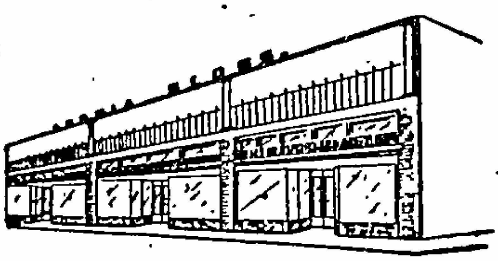

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલુ કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી-ડીઝાઇનની બંગડી અબોટા, સાડીની પીન, વીંટી બક્કલ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

		per lb.		per lb.
No. 1.	Oily Toordhall	1/3	F/Grade Loose Tea ...	4/3
"	Chana dhall ...	11d.	Severdhani Sopari	7/-
Pure	Chanaflour ...	1/-	S.B. Nuts No 2.	2/6
"	Urad Flour ...	1/7	Jeera	2/-
	Urad Dhall ...	1/3	Variari (Soomph)	2/-
	Moong Dhall	1/1	Mustard Seeds	2/-
	Whole Moong	6d.	Methi Seeds	1/3
	Whole Urad ...	6d.	Whole Dhana	1/3
	Special Peadhall	10d.	Jaggory (Gor)	1/3
	Ordinary Peadhall	7d.	Pure Chillie Powder ...	3/-
	Egyptian Rice	10d.	Pure Haldi Powder ...	2/-
	Whole Bk. Masoor	7d.	Cocoanuts (Fresh Watery)	
	Masoor Dhall Red	1/-		47/6 per bag of 75
	Tamarind (Amli)	3/3	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેકસ, પરસનલ ટેકસ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કલીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને ચાર્ટર્ડ ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદ્દન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધોરા છાપેલી નીનન સાડીઓ	૬ વાર	શી. ૪૯–૬
જરીની કીનારવાળી જ્યોરજેટ ૪૫"		વારની શી. ૨૫–૦
પાટલી પાલવ અને આખી ભાત વાળી		
રેશમી છાપેલી સાડી		પા. ૭–૧૦–૦ થી ઉપર
બેવડી કીનારની સાડી ક્રેપ ૪૫"		વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી ઢબના રંગો અને છાપો વાળી

પાંચ વાર શી. ૨૭–૬ થી ઉપર

૭ વાર શી. ૩૯–૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

જોઇએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

(પ્રો.) લીમીટેડ

૬૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩ પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

Phone 22905 Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઈની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે

નો. રોડેશીયા શી. ૧–૦ રતલે. સધર્ન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અળધ, લીલી અળદ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આદુ શી ૧–૩ રતલ, લસણ ૯ પેની રતલ. પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બન્તર ભાવ પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ શી. ૧૦–૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૬–૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone: 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

* * * *

આખો દિવસ વેજીટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

* * * *

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

* * * *

બોર્ડીંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામા આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુમ્બને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

* * * *

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

* * * *

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

મુદ્રક અને પ્રકાશક શ્રીમતી સુશીલા ગાંધી, ઈન્ટરનેશનલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, ફીનીક્સ, પ્રાઈવેટ બેગ, ડરબન, નાતાલ.